...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ...ховно Совелэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 92 (4282)
МАЙН
12
СУББОТО
1951 он

Сэн 20 мүнгэн

Олониитын эдэбхи, үүсхэлые толгойлхо

...П(б)-гэй обкомой IV пленум ...ол бүхы партийна, советскэ ор...дай, МТС-үүдэй, колхозуудай ...эхэ ба харюусалгатай зорил...дые табяа. Республикын ху...жахыда мүнөө бии байһан ...дутуунуудые усадхажа, мал ...рианажалнуудые үндэһөөрнь ...рүүлжэ, ашаг шэмэ ба урга... дээшэлүүлхэ гээшэ мүнөөлэ...айшалхы зорилго мүн. Элэ ...онуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ ...нистнуудай үүргэнь тусгаар ...

...мунистнуул болбол ажалша...роическа тэмсэлые ударидан, ...ие хододоо толгойлон яба... Олониитые шэн габьяата хэрэ... зоригжуулха гээшэ партиин ... бүхэнэй арюун уялга мүн. ...мунистнууд ба комсомоле... Советскэ гүрэнэй хүсэ шада...машадаа ургахын түлөө, ма...ондо коммунизм байгуулхын ... тэмсэлшэдэй түрүүшын зэр...тэ ябагты!» гэжэ ВКП(б)-... ЦК 1951 оной Майн 1-дэ зо...гдаһан Уряануул соогоо заа...

...хын айхабтар шухала кам...-хабарай тарилга мүнөө тү...ижа байна. Иимэ шухалын ... үедэ хүдөөдэхи партийна ...зацинуудай, бүхы коммунист... урда бүри ехэ, хоног үдэ...ые хойшологдошогүй тиимэ ...алтатай зорилгонууд табиг... Колхозникуудые, МТС-үүдэй ...эрилэгшэдые толгойлон, тэ... зоригжуулан хүтэлбэрилхэ ...э, тэдэнэй дунда политическэ ...эри үргэнөөр ябуулжа, ком...тическэ мэдэрэлыень дээшэ... хэрэгтэ, шэнэ, бүри үндэр ...тануудые туйлаха хэрэгтэ ...ист бүхэнэй анхарал хан...лаха ёһотой.

...лшадай эдэбхи хэшээлые ...улха, тэдэниие толгойлон хү...лхэ талаар партийна орга...нууд, коммунистнууд баян ...шэлтэй юм. Сэлэнгын айма... Марксын нэрэмжэтэ кол... үүлтэртэ малай фермые ..., БМАССР-эй Верховно Со...депутат, ВКП(б)-гэй гэшүүн ... Д. Эрдынеева Юреөгэй ал...малшадай түрүүшын зэргэ... ябана. Энэ фермэ нүхэр Эр...гай хүтэлбэреэр малажа...үбөөр, культурнаар эрхилхэ ... база боложо, малнуудай ...шэмые дээшэлүүлхэ, тэдэ...тбир тарганаар харууһалха, ...ическэ заабаринуудые бэе... талаар бодото жэшээ ха... Нүхэр Эрдынеева мал... эдэбхи хэшээлые толгойлон, ...нь зүбөөр, шэнэ юумые мэ... хүтэлбэрилдэг ба тэдэнэй ...политическэ хүдэлмэри үр... ябуулдаг байха юм.

...а бригадир, Социалистичес...алай Герой, ВКП(б)-гэй об... гэшүүн нүхэр С. К. Киселе...дэлмэрине манай уншагшад ... мэдэнэ. Нүхэр Киселев ...игаа гэшүүдые, бүхы кол...дудаа шэнэ илалтануул тээ...эмтэй ажалда дахуулан, тэ... зүбөөр толгойлон, түрүүшүү...гүү зэргэдэ ябадаг байна. ...нигуудай суглаан дээрэ нү...селев нигэжэ хэлээ: «Бригада... бүхы гэшүүдэй зүгһөө со...ческэ уялга абахамни. Би...йчурын тарянашадһаа гээг...бди. Энэ жэлдэ зуун гектар ...ын тарилгаһаа 25—25 цент...ргаса, бригадынгаа бүхы тал... дунда жэшээгээрнь 15—15 ... ургаса сохом абахабди». ...ын аймагай Тельманэй нэ... колхозой суута тарянашад ...гаяа дүүргэхын түлөө нү...елевой хүтэлбэри доро мү...унаар тэмсэжэ байнад.

...зно үйлэдбэри дээрэ хүдэл... ябаһан ажалай түрүү... коммунистнууд өөһэдынгөө стахановска ажалаар, өөһэдынгөө түрүү үүргые һайн бэелүүлгээр үргэн олон колхозникуудта бодото үльгэр жэшээ харуулна. Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ томолхогдоһон колхозой гэшүүн, 63 наһатай коммунист нүхэр Жамсаран Дамдинов колхозой хүдэлмэрилэ бүхы хүсэеэ дүүрэнээр хандуулжа, колхозникуудые габшагай ажалда эмхилхэнэ. Иимэнүүд жэшэнүүд хаа хаанагүй олон.

Гэхэтэй хамта, колхозно үйлэдбэридэ, илангаяа мал ба тарянажал дээрэ алдуу дутуунууд олон байна. Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Худанай сомоной Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой малажалые абаад үзэе. Энэ колхозой түрүүлэгшэ байһан нүхэр Намсараевай, партийна эхин организациин секретарь байһан нүхэр Тудубоной харюусалгагүй ажалһаа, тэдэнэй һалан ябадалһаа, һанаагаа зобоогүй байһанһаань боложо хэдэн зуугаад малнуудынь үхэһэн, үргүүлһэн байна. Иимэ хэсүү баримтанууд республикын хэдэ хэдэн колхозуудта тохёолдоһон байха юм. Колхозникуудые зүбөөр ударидажа, малаа һайнаар ондо оруулхын түлөө тэмсэл зарим газарта тон муугаар ябуулагдаа гэжэ эдэ баримтанууд гэршэлнэ.

Тарилгын түлэг ябажа байгаа мүнөөнэй харюусалгатай сагта баһал ехэ дутагдалнууд үшөөл бии байна. Зарим нэгэн коммунистнууд, зарим нэгэн харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө ударидахы үүргые дүүргэнэгүй, түрүүшүүлэй зэргэдэ бэшэ, харин гээгдэжэ ябана.

Хамнигадайн МТС-эй олохон тракторна бригадануудынь мууса хүдэлмэрилнэ. МТС-эйнь директор нүхэр Воробьев олониитын эдэбхи хэшээлые толгойлжо, хүдэлмэреэ онсо һайнаар ябуулжа, оперативнаар хүтэлбэрилхын орондо, канцелярска методээр хүдэлмэрилжэ, тарилгын үнэтэ сагые дэмы гээнэ. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ артель томошье, эмхитэйшье колхозуудай нэгэн юм. Теэд энэ жэлэй тарилгые ехэл муугаар эхилбэ. Правлениин түрүүлэгшэ, коммунист нүхэр Цыдыпов өөрынгөө ударидахы үүргые мүнөө дүүргээгүй һаа, хэзээ дүүргэхэ юм? Иимэрхүү асуудалнуудые Итанцын МТС-эй директор нүхэр Казанцевай, Иволгын МТС-эй директор нүхэр Ильковой, Заиграйн, Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй ба бусад зарим аймагуудтахи колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй урда табимаар болонхой.

Ямар дүн хэгдэхэ ёһотойб гэбэл, хаана коммунистнууд олониитын эдэбхи хэшээлые толгойлон, зүбөөр ударидан дахуулнаб, тэндэл хүдэлмэринь эмхитэйгээр ябажа, ажалай шэнэ шэнэ амжалтанууд туйлагдана. Коммунистнуудай түрүү үүргэнь өөрынгөө хуулита һуурие хаана хүсэл ээлээгүйб, тэндэл дутагдалнууд, гээгдэлнүүд олон байна. Иимэһээ колхозно тарянашадые ударидан, тэдэнэй эдэбхи, үүсхэлые толгойлон, бэеэрээ эрхим үльгэр жэшээ харуулан, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлаха гээшэ коммунист бүхэнэй арюун уялга мүн.

Партийна организацинууд коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табижа, тэдэнэй хүдэлмэридэ саг үргэлжэ туһалжа байха ёһотой. Түрүү үүргэеэ дүүргэхэ хэрэгтэнь, колхозникуудые ударидан зоригжуулжа, олониитые толгойлон ябаха хэрэгтэнь партийна организацинууд коммунистнуудта үргэлжэ туһалха ёһотой.

Шэнэ юумые мэдэрэн, түрүүшүүлэй зэргэнүүдтэ ябажа, олониитын үүсхэлтэ ажалые большевистскээр толгойлхо гээшэ коммунист бүхэнэй арюун уялга мүн.

Мүрысөөндэ түрүүлэн гараа

...ая станциин түмэрзамай... ...н 1-нэй һайндэрэй хүндэ...йһан уялгануудаа нэрэтэй ...өөр дүүргээд, мүнөө бүри ...йгээр ажаллажа байна. ... складай ашаа тээгшэд ...агонһоо буулгаха нормоёо ...онь 3 часаар урид дүүр...

...тээгшэд Козелицкий, Демкун, Золотунов болон бусад халаан бүхэндэ нормонуудаа 200 гаран процент хүрэтэр дүүргэнэд. Майн урда тээхи мүрысөөндэ машинист Юдинэй бригада түрүүлжэ гараа. Энэ бригада үнгэрэгшэ һарада хүндэ ашаанай олон поездэнүүдые жолоодоһон ба хэдэн мянган килограмм түлишэ алмаһан байна.

В. Святогор.

Бурят-Монголой АССР-эй промышленностиин ба эд товарай эрьесын 1951 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые дүүргэлтын дүнгүүд тухай

БМАССР-эй Статистическэ Управлениин мэдээсэл

Бурят-Монголой АССР-эй промышленностиин ба эд товарай эрьесын түсэб иимээр дүүргэгдэһэн байна гэбэл:

I. ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Бурят-Монголой АССР-эй территори дээрэ байдаг промышленность валовой продукци үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбөө нэгэдэхи кварталда 96 процент дүүргэһэн байна. Нёдондо жэлэй энэ үетэй сасуулбал валовой продукциин хэмжээн 14 процентээр ургаа.

Зарим предприятинууд, управленинүүд, трестнүүд ба министерствонууд квартальна түсэбүүдээ иимэ хэмжээтэйгээр дүүргэһэн байна гэбэл:

	1951 оной I-дэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	1951 оной I-дэхи кварталые 1950 оной I-дэхи кварталтай жэшэбэл
«Бурмонголлес» трест	88	107
Мяха-консервын комбинат	110	102
Ленинэй орденто паровозо-вагонно завод	101	117
«Росглавхлеб» трест	89	104
Байкалгосрыбтрест	110	125
Галуута-Нуурай Рудоуправлени	96	102
Мехстеклозавод	94	103
«Маслопром» трест	154	165
Сэмбын фабрика	102	111
Ликеро-архиин завод	102	151
Спиртын завод	117	99
Мелькомбинат	106	160
Судно-заһабарилгын завод	88	106
Бичурын сахарай завод	57	76
Механическа завод	54	104
Загаһа буйлуулдаг завод	122	149
Горэлектростанци	137	—
Улан-Удын МРЗ	110	110
Селендумын МРЗ	103	168
Гүрэнэй типографи	99	71
Махоркын фабрика	123	118
Нютагай промышленностиин Министерство бүхыдөө	94	118
тэрэ тоодо:		
«Металлоширпотреб» завод	97	101
Шэгнүүр заһабарилгын завод	118	103
Мебельнэ фабрика	108	114
Һэеы дараха фабрика	109	170
Сүхын арһанай завод	57	63
Гуталай фабрика	122	158
Райпромкомбинадууд	93	124
Эдеэ хоолой Министерство бүхыдөө	102	98
тэрэ тоодо:		
Кондитерска фабрика	96	94
Гүрэнэй пивын завод	104	113
Үнэгэтэйн жэмэстэ-овощно завод	128	78
Желтурын тээрмэ	102	81
Улюнай тээрмэ	111	121
Хоринн тээрмэ	90	113
Усть-Кяхтын тээрмэ	129	184
Райпищекомбинадууд	105	98
Барилгын материалнуудай Управлени бүхыдөө	102	106
тэрэ тоодо:		
Дээдэ-Березовкын хирпиисын завод	59	71
Шулуутайн известкын завод	140	112
Улан-Удын черепичнэ завод	151	159
Барилгын материалнуудай Заиграйн комбинат	170	161
Барилгын материалнуудай Еловско комбинат	104	93
Нютагай түлишын промышленностиин Управлени	84	128
Кооперативна промышленность бүхыдөө	97	114
тэрэ тоодо:		
Бурмонпромсовет	96	123
Бурлесхимпромсоюз	96	99
Буркоопинсоюз	103	104

Хэдэн олон предприятинууд, трестнүүд ба ведомствонууд валовой продукциингаа түсэбые дүүргэбэшье, зарим нэгэн зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ түсэбөө натуураарнь дүүргээгүй байшоо, нэрлэн хэлэбэл:

«Маслопром» трест түсэбөө бүхы гүрэлэй продукцяар дүүргээгүй;

Мяха-консервын комбинат—консервэ үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй;

Байкалгосрыбтрест загаһа-сырец бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээгүй;

Инвалидуудай коопераци 23 нэрэтэй зүйлнүүдые (арһан гутал, һэеы гутал, элдэб мебельнүүдые, галантерей гэхэ мэтые) дүүргээгүй байха юм.

Промышленна продукциин шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргалга удаадахи тоо мэдээнүүдээр харуулагдана гэбэл:

	1951 оной I-дэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	1951 оной I-дэхи кварталые 1950 оной I-дэхи кварталтай жэшэбэл
Шулуу нүүрһэн	98	102
Электроэнерги	109	114
Барилгын модо шэрэлгэ	82	99
Пиломатериалнууд	102	99
Сонхын шэл	101	104
Хирпиисэ	127	89
Извёстко	114	112
Хилгааһан бүдүүд	101	112
Арһан гутал	79	130
Һэеы гутал	74	129
Мяхан	159	199
Колбасна зүйлнүүд	109	116
Мяханай консервнүүд	89	83
Загаһанай консервнүүд	107	121
Загаһа барилга	71	73
Спирт	117	117
Малай тоһон	49	57
Сахар	62	81
Кондитерска зүйлнүүд	104	107
Пивэ	107	107

II. Эд товарай эрьесэ

Эд товарай розничо түсэб 1951 оной нэгэдэхи кварталда 95 процент дүүргэгдээ.

Тэрэ тоодо худалдаа наймаанай Министерствын худалдаа наймаа хэдэг организацинуудаар 88 процент, Центросоюзаар 98 процент, ОРС-нууд ба проденабуудаар 99 процент дүүргэгдээ.

Ниитын эдеэ хоолой эд товарай эрьесын түсэб нэгэдэхи кварталда 95 процент дүүргэгдээ.

Тэрэ тоодо худалдаа наймаанай Министерствын ниитын эдеэ хоолой предприятинуудаар 95 процент, Центросоюзаар 103 процент, ОРС-нууд болон проденабууд 93 процент дүүргэгдээ.

Эд товарай эрьесын бүхы түсэб нэгэдэхи квартал соо 96 процент дүүргэгдээ. 1951 оной мартын 1-дэ сэнгүүдэй химдарһантай дашарамдуулан худалдаа наймаанай сетьнүүдэй болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай эд товарай розничо эрьесэнь мартые февральһаратай жэшэбэл ехэ болоһон байха юм.

Бурят-Монголой АССР-эй Статистическэ Управлени.

Советскэ Союз дотор

МТС-үүдтэ РАДИОСТАНЦИНУУД ТОДХОГДОНО

Поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа тракторна бригадануудтаяа барисаа хэхын тула олохон МТС-үүд «Урожай» гэжэ радиостанцитай болонхой. Украинын, Татарска АССР-эй, Краснодарска хизаарай, Куйбышевска, Свердловско ба бусад областьнуудай МТС-үүдэй дүй дүршэлһөө харахада, машинно-тракторна паркын хүдэлмэрине һайжаруулгада радио-холбоон шухала удхашанартай байна.

Ойрын жэлнүүдтэ ороной бүхы МТС-үүд диспетчерскэ радио-холбоогоор хангагдаха байна.

(ТАСС).

Колхозно стадион

УЖГОРОД. (ТАСС). Лукачевскэ округой Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин залуушуул колхозно ехэ стадион түхеэржэ дүүргээ. «Колхозник» гэжэ һайндуранай спортивна обществын гэшүүд —тосхоной мянгаад гаран спортсменууд футбольно поли, баскетбольно ба волейбольно талмайнуудаар, урилдаанай харгынуудаар туршалга хэнэ.

Энэ жэлдэ Закарпатьеда обществын 250 гаран коллективүүд байгуулагдаа. Хүдөөгэй гушаад мянга үлүүтэй спортсменууд һайндуранай «Колхозник» обществын гэшүүд болонхой. Хүдөөгэй гушаад мянган спортсменууд ГТО-гэй значогто нормо үгэхэеэ бэлэдхэжэ байна.

Карельскэ колхозууд шэнэ газар ашаглана

ОЛОНЕЦ. (Карело-Финскэ ССР). Һаяхан буртаг бургааһанһаа сэбэрлэгдэһэн полинууд дээгүүр рельсовэ томо борной шагтагалһан тракторнууд габилуулна. Энэнь хайша-хайшаа тэгшээр гурбан хушуун болгогдон залгагдаһан хэһэг рельснүүдээр хэгдэнхэй. Борнойн ута шүдэнүүдынь газарай хүрьһэнүүдтэ гүнзэгыгөөр оросод, тэрээниие жэжэхэн болотор бутаргадаг юм.

Олонецкэ МТС-эй механизаторнууд нёлондо жэл рельсовэ борнойгоор 100 гектар бүтэн газарые элдүүрилһэн байна. Зарим колхозууд тиимэ полинуудай гектар бүриһөөнь 30—40 центнер ургаса хураажа абаа.

(ТАСС).

Харьков. «Транссвязь» гэжэ заводой слесарьнууд-инструментальщигууд ахадүүнэр Николай ба Василий Калмыковтон дайнай хойто тээхи үетэ 38 жэлэй үйлэдбэриин нормо дүүргээ. Тэдэнэр үдэрэйнгөө нормые 350—400 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарьнууд Николай Федорович (зүүн талһаа) ба Василий Федорович Калмыковтон. ТАСС-эй фотохронико.

ЭЛДЭБ ҺОНИНУУД

★ Казахстанай 1700 тракторна бригаданууд техникые ехэ бүтээсэтэйгээр ашаглахын түлөө мүрысэнэ. Тэдэнэр бүгэдөөрөө хозрасчёдто орожо, эрхим шанарай бригадануудай нэрэзэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ.

★ Вязьма станци дээрэ (Смоленскэ область) шэнэ вокзал баригдажа дүүрээ. Энэ халаа Баруун түмэр замай лининүүд дээрэ баригдажа ойрын үедэ ашаглалгада оруулагдаха 19 вокзалнуудай нэгэниинь мүн. Үнгэрһэн жэлдэ энэ замда 30 гаран шэнэ вокзалнууд бариглаа.

★ Кировградска областиин Хмелевскэ районой Мичуринай нэрэмжэтэ колхозой клубта кинолектори нээгдээ. Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын гэшүүд—багшанар, агрономууд, хүдөөгэй эдэбхитэд лекци ба элидхэлнүүдые хэнэ. Тус лекцинүүд уранһайханай ба научно-популярна кинофильмнүүдые харалгаар дүүргэгдэнэ.

★ Мүнөө жэлдэ 1500 гаран студентнүүд Московско гүрэнэй университедые дүүргэжэ гараханд. Бүхы факультедүүдтэ мүнөө студентнүүдэй дипломно зохёолнууд хараглажа байна. Эдэнэй олохон зохёолнуудынь ороной арадай ажахын шухала удхашанартай зорилгонуудые шиидхэлгэтэй холбоотой юм.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна һуралсалай жэлые эмхитэйгээр дүүргэхэ

Партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай жэл дүүрэхэ боложо байна. Һуралсалай жэлые эмхитэйгээр дүүргэжэ, жэлэй туршада хэһэн хүдэлмэриингөө дүн гаргажа, коммунистнуудай үзэһэн материалаа хэр зэргээр шудалһыень элирүүлхэ, энээнтэй хамта һуралсалай удаадахи жэлдэ болохо политическэ һуралсалай формыень тодорхойлхо зорилгонууд партийна организацинуудай ба пропагандистнуудай урда табигдана.

Һуралсалай энэ жэлдэ городой партийна гэгээрэлэй системэдэхи кружогууд ба политһургуулинуудай занятинууд үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо эмхитэйгээр, идейно-теоретическэ үндэр хэмжээндэ үнгэржэ байна. ВКП(б)-гэй райкомуудай болон партийна кабинедүүдэй дэргэдэ болоһон семинарнууд пропагандистнуудта сэхэхэн туһа хүргөө. ВКП(б)-гэй Городской райкомой ба ПВЗ-гэй парткабинедэй дэргэдэ пропагандистнуудай семинарнуудай занятинууд илангаяа һайнаар үнгэргэгдөө. Һуралсалай түсэбөөр хараалагдаһан лекцинүүдһээ гадна, пропагандистнар уласхоорондын байдал тухай, языкознаниин асуудалнуудаар нүхэр Сталинай зохёолнууд тухай, коммунизмын агууехэ барилганууд тухай ба бусад темэнүүдээр лекцинүүдые болон элидхэлнүүдые шагнаһан байна. Пропагандистнуудай теоретическэ ба методическа бэлэдхэлэй дээшэлүүлэгдэһэн дээрэһээ энэ жэлдэ партийна гэгээрэлэй системэдэхи хүдэлмэриин хэмжээнь нилээд һайжараа. Тиимэһээ һуралсалай энэ жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ бүхы арга боломжо бии.

Гэхэ зуура, Железнодорожно ба Городской районуудай зарим партийна организацинуудай дэргэдэхи кружогуудта болон политһургуулинуудта һуралсалайнгаа түсэбые дүүргэдэггүй ушарнууд үзэгдэнэ. Жэшээнь, Железнодорожно районда 57 кружогууд ба политһургуулинууд, Городской районда 19 кружогууд ба политһургуулинууд һуралсалайнгаа түсэбые дүүргэнэгүй. Зарим партийна организацинууд кружогуудай ба һургуулинуудайнгаа занятинуудые 4 часай турша дотор гү, али неделидэ 2—3 дахин үнгэргэжэ, зарим темэнүүдээр хараалагдаһан часуудыень хороожо, һуралсалайнгаа жэлые түргөөр дүүргэгты гэһэн буруу заабари пропагандистнартаа үгэнэ. Тиигэжэ партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай жэлые яаралтайгаар үнгэргэлгэ хадаа тон буруу хэрэг болоно. Һуралсалай жэлые ёһо тэдыгээр үнгэргэжэ, кружогуудай ба политһургуулинуудай занятинуудай идейно-политическэ шанарые һуладхажа яабашье болохогүй. Политһургуули, кружок бүхэнэй байдалые хараадаа абажа, һуралсалай жэлэй программые дүүргэлгын болзорые тодорхойлхо хэрэгтэй. Тиихэ зуураа, партийна гэгээрэлэй һуралсалай шанарыень саг үргэлжэ һайжаруулха, түйлаһан амжалтаяа улам арбидхаха тон шухала. Занятинуудаа саг болзор соонь үнгэргэхэ, һурагшадые бүгэдыень хабаадуулха гээшэ кружогууд ба политһургуулинуудай программаа, һуралсалайнгаа жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай.

Кружогуудай ба политһургуулинуудай пропагандистнар болон һурагшад дүн гаргалгын занятида мүнөөнһөө эхилжэ бэлэдхэхэ ёһотой. Кружогуудай хүтэлбэрилэгшэд үзэһэн материалайнгаа шухала асуудалнуудаар дүн гаргалгын занятинуудта бэлэдхэжэ, тэдэнээ юрын дэлгэрэнгы хөөрэлдөөнэй формоор үнгэргэхэ зэргэтэй. Дүн гаргалгын занятида бэлэдхэжэ байхадаа кружогуудай ба политһургуулинуудай һурагшад үзэһэн бүхы материалаа дабтаха, пропагандистнууд консультацинуудые хэхэ зэргэтэй байна. Һуралсалай жэлэй түгэсхэлдэ марксизм-ленинизмын теориие бэеэ даагаад шудалдаг коммунистнуудтай марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудаар групповой теоретическэ хөөрэлдөө үнгэргэхэ шухала.

Дүн гаргалгын занятинуудта бэлэдхэлгын үедэ партийна кабинедүүд большевизмын теориин ба түүхын шухала темэнүүдээр, асуудалнуудаар обзорно лекцинүүдые болон консультацинуудые эмхидхэхэ ёһотой. Тэрэшэлэн дүн гаргалгын заняти үнгэргэхэ талаар пропагандистнуудта методическа туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй байна.

Дүн гаргалгын заняти ба теоретическэ хөөрэлдөөнүүд хадаа коммунистнуудай үзэһэн материалнуудаа хэр зэргээр шудалһыень элирүүлхэ, политическэ бэлэдхэлэйнгээ түлөө тэдэнэй харюусалгыень дээшэлүүлхэ байна.

Тэрэшэлэн партийна организацинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ эхилхэ ёһотой. Энэ бэлэдхэлэй гол зорилгонуудынь хадаа пропагандистнуудай кадрнуудые шэлэн ололго, тэдэнэй бэлэдхэлые дээшэлүүлгэ, коммунистнуудай үзэхэ политическэ һуралсалай формыень тодорхойлолго болоно. Мүн партийна организацинуудай үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ олоһон түрүү дүй дүршэлые согсолжо, бэхижүүлхэ хэрэгтэй. Тэрэшэлэн энэ һуралсалай жэлдэ байһан дутагдалнуудаа элирүүлжэ, һуралсалай удаадахи жэлдэ дабтахагүй ёһотой. Манай кадрнуудай идейно-политическэ хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлгэ хадаа партийна организацинуудай эгээл шухала ба харюусалгатай зорилго болоно.

Н. Паршин,

ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой пропаганда ба агитацин таһагые даагша.

Агитационно участогуудта

БМАССР-эй юстициин Министерствын парторганизациин агитколлектив ажалшадай дунда агитационно хүдэлмэри холодоо ябуулна.

Һара бүри табигдадаг түсэбнай 3—4 хөөрэлдөөнүүдые хараалдаг юм. Парторганизацимнай бидэндэ сэхээр туһална. Семинар-зүблөөнүүд үнгэргэгдэлэг ба хоорондоо дүй дүршэлөө андалдадагбди.

Би недели бүхэндэ участогтаа гаража, хөөрэлдөө үнгэргэнэб. Ажалшад элдэб олон асуудалнуудые һонирходог байна. Манай орон соохи ба уласхоорондын событинуудые тэдэнэр гүнзэгыгөөр, зүбөөр ойлгохо гэжэ оролдоно.

Агитатор хадаа шагнагшадайнгаа юрэнхы эрдэмэй ба культурна хэмжээе тус тустань мэдэхэ ёһотой гэжэ дүй дүршэл дээрэһээ би мэдээб. Тиигэжэ мэдээд байбал, бултандань ойлгогдохоор, бултанайнь һонирхохоор хөөрэлдөө бэлэдхэхэ байна. Тиихэлэ бүхы хүнүүд хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Минии хөөрэлдөө шагнагшад заримдаа удаадахи темые өөһэдөө дурадхадаг юм. Илангаяа Корея дэхи событинууд, эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн тухай ба бусад асуудалнууд тэдэниие һонирхуулна. Һүүлэй үедэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй тогтоол, дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй Министрнүүдэй орлогшонорой даб дээрэхи зүблөөн тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөб. Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ гэрэй эзэн эхэнэрнүүд К. Абросова, М. Осадько, тэрэнэй хүбүүн Александр, Г. Чемоданова ба бусад хабаадалсаа. Тэдэнэр тон ехэ анхаралтайгаар шагнаһанай һүүлдэ, хэдэл олон асуудалнуудтайгаар хандаа.

Табанжэлэй түсэбэй дүүргэгдэһэн тухай мэдээсэлэй газетэдэ толилогдохотой хамта би участогтаа гараа һэм. Энэ хөөрэлдөөндэмни илангаяа олон хүн хабаадаа.

Хэһэн хүдэлмэри тухайгаа бидэнэр партийна организацидаа бэшэмэл тоосоо үгэдэгбди. Тэрээн дээрэһээмнай үндэһэлэн саашанхи хүдэлмэриин түсэб табигдадаг байха юм.

Б. Еремеев.

Колхоздо туһална

Түмэр замай 11-дэхи дистанциин ба техническэ харалгын коллективүүдэй хүдэлмэришэд, албахаагшад Кабанскын аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхозые шефтээ абаад, туһаламжа үзүүлжэ байна. Хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдые заһабарилха инструментнүүдые хэжэ үгөө. Мүн түмэр тармуур, шанага, ведро гэхэ мэтэнүүдые олоор үгэһэн байна.

Тиихэдэ Бабушкин городой культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудһаа, партиин горкомһоо лекторнууд колхозуудта гаража, лекцинүүдые уншана. Мүнөө городой организацинуудай коллективүүд агитбригадануудые эмхидхэжэ, колхозуудта гаргахаа байна. Номууд олоор суглуулагдаад, тарян ажалай бригадануудта эльгээгдэв. Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэнь колхозно партийна организацинуудта бодото туһаламжа үзүүлэгдэв. Дайнай хойто тээхи табанжэлые дүүргэлгын дүнгүүд тухай мэдээсэлээр хэдэн дахин хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө.

А. Буржатов.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

Колхознигууд һонирхобо

Бурят-Монголой передвижной театр Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо 4 үдэр соо наада харуулаа. «Булагай эхиндэ», «Тайшаагай ташуур», «Залинта аадар», «Хоёр һүни» гэһэн спектаклинуудые колхознигууд ехэтэ һонирхоо. Тус театрын дахинаа түргөөр ерэхыень хүн бүхэн хүсэһэн байна.

Д. Ширабон.

Модоёо муугаар харууһална

Цакир тосхониие (Закамен) ногооруулха хүдэлмэри жэл бүхэндэ хэгдэдэг. Тиибэшье һаань ногоорон ургажа һууһан модод эндэ тон хомор. Юуб гэхэдэ, таригдаһан модод ямаршье харууһагүй байжа, гэмтээгдэнэ.

Иимэ ябадалые аймкомхоз дары усадхаха ёһотой.

Хамаганов.

Договорно уялгануудаа дүүргэнэгүй

Мухаршэбэрэй аймагай Шаралдайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 1950 ондо хэлхеэ холбооной аймагай конторотой договор баталаа һэн. Тэрээнэй ёһоор, нэрлэгдэгшэ колхоздо 150 радиоточко табижа үгэхэ уялгатай. Колхоз 14 мянган түхэриг тус контородо уридшалан түлөө.

Теэд мүнөө оройдоо 80 радиоточко табигданхай. Аймагай конторо үлэгшэ точконуудые табинагүй.

Н. Цыбиков.

Механизацие тооногүй

Малажалай туршалгын Юрөөдэхи станциин экспериментальна ажахы хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилха хэрэгые тооногүй. Тус ажахы электрын хүсөөр үнеэ һаадаг нэгэ аппарат бүри үнгэрэгшэ жэлдэ абаһан байна. Теэд тэрэнь мүнөө хүрэтэр ашаглалгада оруулагдаадүй.

Мүн энэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хүдэлмэрее муугаар эмхидхэһэнһээ боложо станциин хүдэлмэрилэгшэд салингаа хаһа саг соонь абанагүй. Тэдэнэр һүүлэй 3 һара соо салингаа абаагүй.

Холын колхозуудта кино ходо харуулха

Ахын аймагай центрһээ холо газарта хэдэн колхозууд байдаг. Тэдэ колхозуудта һүүлэй хэдэн жэл соо кино хүрэжэ ошоногүй.

Энээнэй түлөө аймагай кинофикациин таһаг зэмэтэй.

Д. Дугаров.

Селькорнуудай материалнуудаар хэмжээ абтаба

Закаменай аймагай «Заготскодой» конторые эрхилэгшэ Баиров ба мал тушаан абагша Цыренов гэгшэд гүрэндэ харша ябадал гаргаһан байна. Цыренов гүрэндэ тушаагдаһан үхэрнүүд сооһоо һайн үнеэ өөртөө абаха зорилгоор эрхилэгшэ Баировай зүбшөөлөөр Цакир тосхондохи үүсэлэлгын пунктда аймагай «Заготскодой» нэрээр өөрынгөө муу үнеэ тушааба гэһэн бэшэг манай редакцида ерэһэн байгаа.

—Дээрэ дурсагдаһан баримтанууд шалгалтаар тодороо. Баиров ба Цыренов гэгшэд гүрэндэ харша ябадалнуудые гаргаһанай түлөө хойшодоо «Заготскодой» системэдэ хүдэлмэрилхэгүйгөөр ажалһаа гаргагдаад, тэдэнэй хэрэг мүрдэлгын органуудта үгтөө,—гэжэ «Востогой Главзаготскодой» Бурят-Монголой республиканска конторые эрхилэгшэ нүхэр Жудрак манай редакцида мэдээсэбэ.

* * *

«Шэрүүнээр хандадаг врач» гэһэн бэшэг соогоо манай селькор Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной центртэхи медицинскэ пунктые даагша врач Королькова үбшэн хүнүүдые һайнаар аргалхые оролдоногүй, тэдэндээ ехэ шэрүүнээр хандана гэжэ мэдээсэһэн юм.

Хэмжээ абахынь тулада тус бэшэг Мухаршэбэрэй аймагай элүүрые хамгаалха таһагта эльгээгдэһэн байгаа.

—Тус бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар тодороо. Үбшэн хүнүүдтэ шэрүүнээр хандадаг, жаяг зуршам муутай врач Корольковае медицинскэ конференци дээрэ зүбшэн хэлсээд, саашадаа заһарха тухайнь заагдаа. — гэжэ аймагай элүүрые хамгаалха таһагые даагша нүхэр Щеколдина манай редакцида мэдээсэбэ.

Политһургуулинуудай пропагандистнарта туһаламжа

„Манай уг зорилго—коммунизм" гэһэн темээр заняти хайшан гэжэ хэхэб

ХОЁРДОХИ ЗАНЯТИ

«Социализмһаа коммунизмда шэлжэн орохо замууд» гэһэн хоёрдохи разделые хоёр заняти дээрэ шудалан үзэхэ гэжэ һайшаан дурадхагдана. Социализмһаа коммунизмда шэлжэн орохо гээшэ юуб гэжэ түрүүшын заняти дээрэ һурагшадта тайлбарилха, коммунизм байгуулгын шухалын шухала услови мүн бологшо советскэ гүрэниие бэхижүүлхэ тухай—хоёрдохи заняти дээрэ тайлбарилха хэрэгтэй.

Коммунизмын дээдэ шата хадаа тэрэнэй доодо шата бологшо социализмһаа урган гарадаг юм гэжэ хэлэлгээр хоёрдохи разделэй нэгэдэхи хубяар хөөрэлдөө эхилхэ хэрэгтэй. «...Социализм хадаа шата дамжан заатагүй коммунизмда орохо ёһотой, тэрэнэй туг дээрэнь: «хүн бүхэнһөө—шадалайнь зэргээр, хүн бүхэндэ—хэрэглэхэ зэргээрнь гэжэ бэшэгдэнхэй байха» гэжэ Ленин хэлээ һэн. (Зохёолнууд, том 24, нюур 62).

Пропагандист болбол коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ хүтэлбэрилхы ба залан ударидахы хүсэн мүн бологшо большевистскэ партиин үүргые тусхайлан тэмдэглэнэ. Большевигүүдэй парти болбол манай орон дотор коммунизм байгуулгын бүхы хэрэгые хүтэлбэрилнэ. Парти болбол советскэ хүнүүдые ажалай баатаршалгада зоригжуулна, нийтэ зониие марксизм-ленинизмын үзэл сурталаар, коммунизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлнэ. Большевистскэ партиин сэсэн мэргэн политика хадаа советскэ обществын ажабайлгын үндэһэ һууринь мүн болоно. Агууехэ Сталинай ударидалга доро советскэ арад урагшаа, коммунизм тээшэ найдамтайгаар дабшана.

Социализмһаа коммунизмда шэлжэн оролго хадаа аажамаар, социализмын үндэһэ һууринуудые саашадань хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ аргаар бэелүүлэгдэнэ. Ажахын социалистическэ системын угаа ехэ бүлюу һайн байһан ябадал хадаа үйлэдбэри болон культурые үзэгдөөгүй түргэнөөр хүгжөөхэ, нийтэ зоной жаргалта байдалые һайжаруулха ябадал хангана.

Манай орон дотор социализмһаа коммунизмда шэлжэн оролго хадаа капиталистическэ системэдэ байжа болохогүй тиимэ түргэнөөр бүхы арадай ажахын хүгжэхэ ябадал дээрэ бэелүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, һүүлэй хорин жэл соо—1929 онһоо 1949 он хүрэтэр—манай промышленностиин хүгжэлтын темпнүүд хадаа капитализмын гол ороной—США-гэй промышленностиин хүгжэлтын темпнүүдтэй сасуулхада 10 дахин түргэн байгаа.

Социализмһаа коммунизмда шэлжэн оролго хадаа өөрөө бүтэхэ гуримаар бэшэ, харин капитализмын үлэгдэлнүүдтэй тэмсэлэй, шэнэ ба хуушан юумэнүүдэй хоорондохи, хосорон һалажа байһан ба шэнээр ургажа байһан юумэнүүдэй хоорондохи тэмсэлэй условидо, капиталистическэ хүреэлэлгын бии байһан условидо бэелүүлэгдэхэ байна гэжэ пропагандист хөөрэлдөөн соогоо һурагшадай анхаралые хандуулна.

Саашань пропагандист болбол коммунизмын доодо шатаһаа дээдэ шатадань шэлжэн оролгын политическэ үндэһэ һуури хадаа советскэ гүрэниие бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ ябадал мүн болоно гэжэ тайлбарилна.

Социализмһаа коммунизмда шэлжэн оролгын шухала экономическа нүхэсэлнүүд хадаа СССР-эй гол экономическа зорилгые: экономическа талаараа үлэмжэ хүгжэнги капиталистическэ гүрэнүүдые хүсэжэ урдань орохо гэхэ гү, али хүн зоной амин бүхэндэ хүрэхэ промышленна үйлэдбэриингөө хэмжээгээр хүсэжэ урдань орохо зорилгые шиидхэхэ ябадалаар байгуулагдана. Нүхэр Сталинай заһанай ёһоор, энэ зорилгые шиидхэлгэ хадаа коммунизмын дээдэ шатын үедэ шухала хэрэгтэй продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо гэхэ гү, али «хүн бүхэнһөө—шадалайнь зэргээр, хүн бүхэндэ — хэрэглэхэ зэргээрнь» гэһэн принцибээр хубааха арга боломжо манай Эхэ оронда хангаха байна. 1946 оной февралиин 9-дэ Москва городой һунгуулиин Сталинска округой һунгагшадай урда хэлэһэн үгэ соогоо нүхэр Сталинай табиһан угаа ехэ экономическа программые амжалтатайгаар бэелүүлхэ гээшэ коммунизмын материально-үйлэдбэриин база байгуулхада шиидхэхы удхашанартай гэжэ пропагандист шухалашалан заана.

Орон дотороо продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохын тулада үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хүгжэлтын үндэр хэмжээе: социалистическэ промышленностиин, транспортын болон хүдөө ажахын хэлбэришэгүй ургалта хангаха, манай кадрнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлжэ, үйлэдбэриин эмхидхэлые һайжаруулжа, тон шэнэ техникэ нэбтэрүүлжэ, нийтын ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ябадал хангаха шухала гэжэ саашань пропагандист заана. «Манайда ажалай бүтээсын ехэ байха бүринь, манайда үйлэдбэриин техникын үлэмжэ һайжаруулагдаха бүринь, энэ шухалын шухала экономическа зорилгые түргэнөөр дүүргэжэ болохо байна....» (И. Сталин. «Ленинизмын асуудалнууд», 11-дэхи хэблэл, нюур 579—580).

Эрхим һайн советскэ техникые хэрэглэжэ, ажалай үндэр бүтээсын ульгэр жэшээ харуулдаг промышленностиин ба хүдөө ажахын түрүү стахановецуудай түйлалтануудай эли тодо жэшээнүүдээр энэ заабариие гэршэлэн харуулха хэрэгтэй.

Дайнай һүүлдэхи табанжэлэй түсэбтэ даалгабаринуудай дүүргэлтэ тухай СССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи Центральна статистическэ управлениин мэдээсэлнүүд сооһоо тоонуудые харуулха хэрэгтэй. Эдэ тоонууд хадаа дайнай хойтохи үедэ манай орон предприятинуудые байгуулха талаар, үйлэдбэриин ургалтын талаар, ажалшадай материальна жаргалта байдалые һайжаруулха талаар шэнэ ехэ амжалтануудые түйлаа гэжэ харуулна.

Саашань пропагандист болбол социалистическэ мүрысөөн ба тэрэнэй дээдэ зэргын формо—стахановска хүдэлөөн гээшэ коммунизмын түлөө тэмсэлдэ хэды шухала удхашанартайб гэжэ тайлбарилна. Социалистическэ мүрысөөн хадаа коммунизм байгуулгын гол метод мүн. Промышленность дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа бүхы шахуу хүдэлмэришэдэй социалистическэ мүрысөөндэ хабаадаһан ябадал хадаа советскэ хүнүүдэй нийтээрээ ажалай баатаршалга гаргадагыень гэршэлнэ. Стахановецуудай тоо таһалгаряагүй ургана. 1945 онһоо 1949 он хүрэтэр ажалай гайхамшагта түйлалтануудай түлөө 510 мянган хүн СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнагдаа, 4.800 хүн Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэдэ хүртэһэн ба 2.540 хүн Сталинска шангай лауреадай нэрэзэргэдэ хүртэһэн байха юм.

Социализмһаа коммунизмда шэлжэн оролгын шухалын шухала услови хадаа гүрэнэйшье, мүн кооперативно-колхозношье нийтын социалистическэ зөөриие бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ ба саашань хүгжөөхэ, арбидхаха ябадал болоно. Гүрэнэй зөөри хадаа промышленность доторшье, мүн хүдөө ажахы доторшье гол шухала зөөри мүн болоно. Кооперативно-колхозно зөөриие саашадань арбидхалгын үндэһэ һуури хадаа жэжэ колхозуудые нэгэдүүлэн томо болгохо, колхозуудай нийтын ажахые бүхы талаарнь хүгжөөхэ, хүдөө ажахын артельнүүдэй хубаагдахагүй фондонуудые хэлбэришэгүйгөөр ургуулха ябадал болоно. Бүхы талаараа хүгжэһэн дээдэ зэргын механизированнэ ажахытай хүдөө ажахын артель хадаа хамтын ажалай дээдэ зэргын формоло—коммунада саашадаа шэлжэн орохо байна.

Хүдөө ажахын артельһээ коммунада шэлжэн оролго ямар условинуудта бэелүүлэгдэжэ болохоб гэжэ саашань хэлэхэ хэрэгтэй. Хүдөө ажахын артельһээ коммунада шэлжэн оролгын тодорхой замуудые нүхэр Сталин зааһан байха юм. Колхозуудай саашадаа һалбаран хүгжэхынь тулада хүдөө ажахын артелиин сталинска Уставые шууд сэхээр бэелүүлхэ шухала.

Социализмһаа коммунизмда шэлжэн оролгын үедэ хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой хоор… дохи илгаа, город деревни хоё… хоорондохи илгаа, ухаан боло… ба физическэ ажалай хооро… илгаа үгы болохо байна.

Ороннге индустриализаци… хүдөө ажахые коллективизац… хадаа город деревни хоёрой … рондохи илгаае үгы болгохо … дээрэ ехэхэн алхам болоо. «Го… деревни хоёрой хоорондохи и… үгы боложо байна. Город ха… таряашадые мүлжэлгын центр … хаяа тэдэнэй хараһаар ба… болижо байна. Город деревн… рой хоорондохи ажахын ба … турна холбоо барисаан улам … жэнэ. Мүнөө деревни хадаа го… һоо ба тэрэнэй промы… ленностьһаа тракторнуудые, … ажахын машинануудые, авто… билнуудые, хүнүүдые, зөөри… рэгсэлнүүдые туһаламжа … гон абана. Тиин мүнөө де… ни өөрөөшье машинно-трак… на станцинууд, заһабарлы… мастерскойнууд, колхозуудай … дэб промышленна предприяти… багахан электростанцинууд … мэтын өөрын промышленности… Город деревни хоёрой хоор… культурна гүнзэгы ехэ … үгы болохо байна» гэжэ … Сталин 1934 ондо партиин … съезд дээрэ хэһэн элидхэл со… заагаа һэн. («Ленинизмын асуу… нууд», 11-дэхи хэблэл, нюур …

Хүдөө ажахын материальн… лэдбэриин базын ургалта … тоонуудые харуулаа һаа … байна. Жэшээлхэдэ, 1949 онд… циалистическэ хүдөө ажахы … бол тракторнууд болон хүдөө … хын бусад машинануудые … урда тээхи 1940 онойхидо ор… 3—4 дахин олоор абаа. … ажахын электрификациин ургал… хүдөө ажахын үйлэдбэриин … турын ургалтые, хүдөөдэхи … рэлэй эмхи зургаануудай … болоһониие тэрэшэлэн жэшэ… гон харуулха хэрэгтэй. Тии… пропагандист болбол колхоз, … совхоз, район, область, хиз… тухэл шарайнь хубилһание… руулһан нютагай баримтану… хэрэглэхэ ёһотой.

Саашань пропагандист … город деревни хоёрой хоор… илгаае усадхахатай хамта … бодолой ба физическэ ажалай… рондохи илгаань үгы болоно … жэ тайлбарилна. Энэ зор… шиидхэхын тулада хүдэлмэр… ангиин культурно-техническ… жээе инженерно-техническэ хүд… мэрилэгшэдэй хэмжээндэ хү… дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ … Сталин харуулаа. Манай … рилго хадаа бүхы хүд… ришэд болон таряашадые культ… на, эрдэм һургуулитай бо… ябадал болоно гэжэ нүхэр Ста… һургана. Гансал советскэ … листическэ байгуулалта хадаа … ка шудалха замые, эрдэм һур… литай болохо замые ажалш… нээжэ үгөө гэжэ пропаган… һурагшадтаа заана. Энэ… тоо баримтануудаар гэрш… харуулаа һаа һайн байна. Жэш… хэдэ, манай орон дотор элдэб … гуулинуудта һурагшадай тоо … хай, нютагтахи предприяти, … хоз, МТС, совхозой хүдэлмэр… шэдэй дундаһаа һуража ба… дай тоо тухай баримтануу…

Ухаан бодолой ба физи… ажалай хоорондохи илгаа … да түргэнөөр үгы боложо … Манай стахановецууд энээнд… шэ болоно. Пропагандист … наукын болон үйлэдбэриин … ябуулагшадай хоорондо твор… холбоо барисаа байгуулхын … манай орон дотор үргэнөөр … гэрһэн патриотическа хүдэл… удхашанарые шухалашалан за…

Социализмһаа коммун… шэлжэн оролгын замууд тухай … рагшадтай хөөрэлдөө эмхид… дэ удаадахи асуудалнуудые … шэн хэлсэжэ болохо байна:

1. СССР-эй экономическа … зорилго юун бэ?

2. СССР дотор ангиин ил… нуудые усадхалгын замууд … бэ?

3. Манай орон дотор город … ревни хоёрой хоорондохи и… ямараар усадхагдажа байнаб?

4. Ухаан бодолой ба физическ… ажалай хоорондохи илгаану… усадхалгын замууд ямар бэ?

Б. ГЕРАЩЕНКО.

Мүрысөөнэй түрүүшүүл

БМАССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Министерство ба тус промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком предприятинуудайнгаа хүдэлмэриин апрель һарын дүн гаргаба.

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар республикымнай эдеэ хоолой промышленность апрелиингээ даалгабариие 105,9 процент дүүргээ. Тэрэ тоодо областной предприятинууд—114,7, аймагуудай предприятинууд—90,8 процент дүүргээ.

Пивын заводой хүдэлмэришэд пивэ шанаха һарынгаа түсэбые 116 процент дүүргэжэ, мүрысөөнэй түрүү һуури эзэлээ. Тиин, тэдэнэр Министерствынгээ ба профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан … абаһан байна. Мүрысөөнэй … дохи һуури Үнэгэтэйн плодо… заводой коллектив эзэлээ.

Мүнөө республикын эдеэ … промышленностиин предпри… даар хахад жэлэй түсэбые … һоонь урид дүүргэхын ба … циин эрхим шанарай түлөө … сооп дэлгэржэ байна.

Тракторнуудаа үдэр һүниигүй хүдэлмэрилүүлэе

☆ ☆ ☆

рл Марксын нэрэмжэтэ колхоз юундэ гээгдэнэб?

йгша ондо Заиграйн аймагай зууд хабарай полевой хүдэлмэринүүдые тон ехээр хожомдуулжилээд, нобшо удаабаар ябуулбайна. Аймагай олонхи колхота хабарай полевой хүдэлмэри үшын үдэрһөө муугаар эмхидһэн байна. Имагтал энэ шалтенһаа тус аймагай колхозууд ехэ гээгдэлдэ оронхой.

Жэшээ болгон, Илькын сельсой Карл Марксын нэрэмжэтэ лхогдоһон колхозые абаад. Энэ колхоз тарянажалай гурбригадатай юм. Колхозой поэрэ Ново-Брянска МТС-эй 7, № 8 тракторна бригаданууд лмэрилдэг. Эдэ хоёр бригада р 11 трактортай. Тэрэ тоодо –54 (дизельнэ), НАТИ гэжэ тэ гусеничнэ тракторнууд бии. жэл энэ колхоз 1248 гектар хото культурануудые тариха тэй байгаа һаа, мүнөө арай 500-гаад гектар таряад байна. лэ 700 гектар шэнисэ тариад, һаял майн 8-һаа таряжа бэ. Иимэ гээгдэл имагтал торнуудай дүүрэнээр хэрэглэггүй, ходо эбдэржэ һаатадаг эһээ болоо.

Тарянажалай № 1 бригадын дээрэ № 7 тракторна бригада адирынь нүхэр Р. Жалсабон) лмэрилнэ. Энэ бригада 6 трактай юм. 12 тракторнстнууд, 12 пицигүүд бии. Теэд технихаруулһа муугаар хэһэн һаэ, мүн бусадшье шалтагаантракторнуудынь ходо эбдэрнэ. энь, тракторнстнууд Радна рхандуев (ахалагша трактот), Василий Мормоев гэгшэдэй одожо ябаһан СТЗ-НАТИ бүри шахуу эбдэрдэг юм. Тэдаажа ябаһан тракторайнхойноһоо техническэ харууһа уаар хэдэг байна. Тиимэ дээрэнь нэгэ үдэр вентилятор, нүгөөдэрынь подшипник гэхэ мэтэ ржэ, тракторынь саг үргэлжэ ана. Тиимэһээ тэдэнэр хаайнгаа нормые арайхан хахадг гү, бүришье багые хахалдаг. торист Мормоев заримдаа оо 1,8 га газар хахалдаг онь 6 га) байна. Тиихэдэ нүБазархандуев майн 4-нэй үдэр 1 га газар хахалһан байгаа. эй юумэ хэдэггүй мүртөө эдэ тракторнстнууд заримдаа гохэдэн арбаад килограммаар ехые галдажархидаг юм. Тэлэн 9-дэхи номерой СХТЗ тораар хүдэлмэриллэг трактонууд Жамсо Самьяев, Эрдэм ров гэгшэд хахалалга, культидээрэ халаанайнгаа нормоые холо дүүргэдэггүй. Эдэнэй трактор мүн лэ эбдэржэ, һаатадаг байна.

Халаанайнгаа даабарине дүүргэдэггүй, трактораа эбдэдэг тракторнстнуудта ямаршье хэмжээ абтадаггүй, үйлэдбэриин зүблөөн лээрэ бага зэргэ хэлсээд лэ дүүрэшэлэг байна. Теэд зүблөөншье һаянай болохоёо болишоо. Мүрысөөнэй дүнгүүд показателиин доска дээрэ бэшэгдэнэгүй. «Дайшалхы хуудаһанууд» үсөөн гаргагдана, шанга уншалганууд, хөөрэлдөөнүүд ба лекцинүүд огто үнгэргэгдэнэгүй.

Колхоздо 20 гаран коммунистнуудтай партиина организаци, 40 шахуу комсомолецуудтай нилээд ехэ комсомольско организаци бии. Нормоёо дүүргэдэггүй хүнүүд партиина, комсомольско суглаанууд ба правлениин заседани лээрэ нэгэшье дахин зүбшэн хэлсэгдээгүй. Муу бэшээр хүдэлмэрилдэг тракторнстнууд Гэнгэ Дондуков, Владимир Целиков, Дамба Сандитов, мүн түрүүшынхеэ хүдэлмэрилжэ байһан Данзанима Дондуков гэгшэдһээ жэшээ абаха, тэдэнэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Тиихэдэ үлэрэй эдеэлгэнэй үедэ тракторнстнуудые ба колхозниг уудые поли дээрэнь эдеэлүүлхэ ябадал муугаар эмхидхэгдэнхэй. Дурсагдаһан бүхы шалтагаанһаа тракторнууд дүүрэн хүсөөрөө хэрэглэгдэнэгүй, полевой хүдэлмэриин графнк таһалдуулагдана.

Тиихэдэ тарянажалай № 1 бригадада (бригадирынь нүхэр Д. Дараев) нэгэшье морин плуг, сеялкэ хүдэлмэрилдэггүй.

№ 7 тракторна бригадада агротехникын заабари бүдүүлигээр эблэхэ ябадал үшөө усадхагдаадүй байна. Тракторист Радна Базархандуев майн 5-да 1,5 гектар парые минил 10—12 сантиметр гүнзэгытэйгээр хахалаа. Энэнь тэрэ дары элирүүлэгдэжэ, тусхай комисси шалгажа үзэхэдөө, газарыень дахин хахалуулха, Базархандуевые энэ хүдэлмэридэ 16 килограмм горючи үлүү гаргашалһанда тоолохо гэжэ шиидхэһэн байгаа. Теэд энэ баримта партиина, комсомольско организацинуудта, колхозой правленилэ зүбшэн хэлсэгдээгүй, эрид шууд шүүмжэлэгдээгүй — бусалта һургаал боложо шадаагүй. Тиимэһээ, хоёршье үдэр үнгэрөөгүй байхада, майн 7-ной һүни, тракторист Владимир Саватеев прицепщик Ц. Дашипунсуковатай хамта пар хахалалга дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, оройдоо 10 сантиметр гүнзэгытэйгээр, зарим газартаа тэрээнһээшье гүйхэнөөр хахалуулһан байха юм.

Мүн тарилга дээрэшье агротехникын заабари эбдэхэ ябадал үзэгдэнэ. Майн 8-да ДТ—54 тракторай гол сеялкын зүүн гарһаа гурбадахи ба дүрбэдэхи сошнигуудай тариһан шэнисэ шоройдо хүсэд булагдангүй, 1,5 километрын газарта ябаа. Теэд тус сеялкын сеялыцик Петр Целиков энээниие оройдоо харангүй, ороохоёо шорой дээгүүр тарюулһаар заха гаршаһан байха юм.

Агротехникэ сахиха ябадал энлэ муугаар табигданхай. МТС-эй агроном Макарова тус бригадада ябадаггүй шахуу. Тэрэшэлэн МТС-эй директор Сумцов, ахалагша механик Шигин, замполит Зайцев гэгшэд бригадануудта үсөө ябадаг, ажал хүдэлмэриинь һонирходоггүй. Эндэ участково механик Тютрин автомастерскойтой байдаг юм. Энэ нүхэр дурсагдагша Карл Марксын ба «Красный опытник» колхозуудые хангаха уялгатай. Нүхэр Тютрин ехэнхидээ № 7 бригадада байгаад лэ, тарянажалай № 2, № 3 бригадануудай поли дээрэ хүдэлмэрилдэг № 8 тракторна бригадада үсөө ошодог, техническэ туһаламжа багаар үзүүлдэг байна. Теэд энэ тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Пушкарев) мүн лэ муугаар хүдэлмэрилнэ. Тус бригадын зарим тракторнстнууд газараа гүйхэнөөр хахалдаг, бригадир яла түлүүлхэ гээд нүгөөдүүлынь хэм гадна гүнзэгыгөөр хахалжа, шара эльһэ урбуулжа ябадаг байна. Эндэхи тракторнууд ходо эбдэрдэг, тракторнстнуудай ажалай жаяг заршам һула. Тэдэнэй дунда политическэ-ниитын хүдэлмэри ябуулагдадаггүй шахуу. Тиимэһээ полевой хүдэлмэриин эхилһэнһээ хойшо өөдтэй юумэ хээдүй байхань гайхалтай бэшэ. Эдэ бригаднуудтахи тракторнууд мүнөө хүрэтэрөө часай графигаар хүдэлмэрилжэ эхилээдүй.

Тиихэдэ тарянажалай хоёрдохи ба гурбадахи бригаданууд арай гэжэ 1—1 морин сеялкэ, нэгэ хэдэн плуг хүдэлмэридэ гаргаа. Хүрьһэн хатажа, агротехническэ һайн болзорнууд үнгэржэ байна. Теэд, тарилгын темпые хурдадхаха хэмжээнүүд абтанагүй.

Энэ ехэ гээгдэлһээ гараха хэмжээнүүдые дары түргэн абахын орондо, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Аяндуев нишэ тиишээ гүйлгөөд лэ дүүрэдэг. Тиихэдэнь парторганизациин секретарь нүхэр Маткеевэй энэ хэрэгтэ хамаагүй позици эзэлээд, һуужа байһаниинь гайхалтай.

Б. Мунгонов,
(манай тусхай корреспондент).

☆

Ажалай үндэр бүтээсэ туйлана

Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой гэшүүд Дулма Эрдынеева ба Чимитцырен Халзанова гэгшэд дүй дүршэл ехэтэй, үнинэй тракторнстнууд юм. Һүүлэй 2—3 жэлнүүдтэ эдэ хоёр машинада хүдэлмэрилөөгүй байһанаа энэ жэл нүхэр Тулбуреевэй тракторна бригадада хүдэлмэрилжэ захалаа.

Полевой хүдэлмэринүүдэй түрүүшын үдэрһөө эхилээд эдэ хоёр механизаторнууд эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулан ажаллана. Эдэнэр үдэр бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэхэтэеэ хамта ажалай һайн шанар туйлана. Трактористка Дулма Эрдынеева мэйн 1-нэй үдэр халаанайнгаа даалгабари 170 процент дүүргээ. Эдэ хоёр трактористканууд хоорондоо мүрысэжэ, тарилгын хүдэлмэри дээрэ ажалайнгаа бүтээсэ үдэр бүри дээшэлүүлнэ.

Майн 8-най үглөөнэй 4 часта тарилга хэхэ гэжэ поли дээрэ гарахадань, хүрэнгын ороохон асарагдаагүй байба. Колхозой тарянажалай бригадир нүхэр Цыренов хүрэнгын ороохо зөөлгые эмхидхээгүй байшоо. Иимэһээ хоёр трактористканууд хүрэнгын ороохо асархыень хүлеэжэ байнгүй, сарнуудые оруулаад өөһэдөө ошоһон байна. Тиин эдэнэр хүрэнгынгөө ороохо асараад, тарилга хэжэ эхилбэ. Полевой станһаа ороохо асартараа 2—3 час гээбэшье, эдэ хоёр энэ үдэр соогоо 19—19 гектар тарилга һайн шанартайгаар хэһэн байна.

Мүн энэ МТС-эй тракторист Мижитдоржи Арьяин бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. 3,9 га нормын орондо, нүхэр Арьяин үдэр бүри 5—6 гектар хахална. Мүн тракторнстнууд Раднаев, Бимбаев, Мункуева, Жамсаранов ба бусад ажалай үндэр бүтээсэ харуулна. Ингэжэ түрүү механизаторнууд тракторнуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглан, ажалай амжалта туйлана.

А. Нагаслаев.

Эмхитэйгээр хүдэлмэрилнэ

БИЧУРА. Еланска сельсоведэй Логовскиин нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Бутаков) тарилгын хүдэлмэринүүдые эмхитэйгээр ябуулжа, богонихон болзор соо дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Тус колхозой поли дээрэ хүдэлмэриллэг Окино-Ключевскойн МТС-эй Василий Поздняковой № 1 тракторна бригада тарилгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн эмхитэйгээр хүдэлмэрилнэ. Тус бригадын механизаторнууд 3 үдэр соо 150 гектар борнойлжо, 60 гектар талмайла культиваци хээд, 50 гектарта тариһан байна.

Б. Дымбрылов,
манай корр.

НОРМОЁО ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭНЭ

Д. Эрдынеевэй хүтэлбэриллэг, нгын МТС-эй № 5 тракторна гада Сталинай нэрэмжэтэ колой поли дээрэ ажаллажа байна. бабарай тарилгын эхилһэнһээ ho энэ бригадынхид ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Тракторнстнууд Г. Гашинов, Ц. Аюржанаева гэгшэд «ДТ-54» трактораар халаан соо 6,5 гектар хахалха нормотой аад, тус бүридөө 14—15 га хахална. Тракторнстнууд Галсанов, Батомункуева гэгшэд үдэр соо 18 гектар хүрэтэр үрһэ сеялкээр тарина.

Бригадын тракторист бүхэн ажалай үндэр бүтээсын түлөө тэмсэхынгээ хажуугаар, горючи ба түрхихэ материалнуудые арбилна.

А. Жамбалдоржиев.

ПЛЕМЕННОЙ МАЛ ҮСХЭБЭРИЛГЭДЭ АНХАРАЛ ТАБИНАГҮЙ

Ашаг шэмэ ехэтэ племенной малтай нютагай үүлтэрэй малые метизацилхын тула республикын колхозууд һайн үүлтэрэй малнуудые жэл бүхэндэ ондоо областьнуудһаа асардаг. Тиигэбэшье малай ашаг шэмэ үшөөл ехэ болоногүй. Тиимэһээ племенной хэрэг һайжаруулха шухала.

Республикын колхозуудта племенной малнуудые асаржа, метизаци хэжэ эхилһээр үни болоо. Теэд, малай ашаг шэмэнь, һү нооһо үгэлгэнь ехээр нэмэнэгүй. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, манай колхозуудта племенной малнуудые харууһалга угаа муу. Ондоо областьнуудһаа асарһан племенной малнуудтай нютагай үүлтэрэй малнуудые метизацилха хүдэлмэри мүртэйгөөр хэгдэнэгүй.

Жэшээ болгон Хэжэнгын аймагай «Зургаанай зам» колхоз абаад үзэе. 1942 ондо тус колхозой 5500 толгой хони ямаадай 90—95 процентнь «Алтайский меринос» гэжэ метис үүлтэрэй байгаа. Дунда зэргээр нэгэ хонин бүриһөө 2—5 килограмм нооһон хайшалагдадаг байгаа. Энэ нооһоёо худалдажа, жэлдээ 150—200 мянган түхэриг олзо доход колхоз абадаг һэн. Гадна, олоор эхирлэжэ түрэдэг эхэ хонидоор олон ба һайн үүлтэрэй хусануудтай байгаа. 4 хурьга эхирлэдэг 15—20 эхэ хонин, 3 хурьга эхирлэдэг 20—25 эхэ хонин, 2 хурьга эхирлэдэг 150—200 эхэ хонин бии һэн. Мүнөө эхирлэдэг хонидынь үсөөрөө. Һүүлэй жэлнүүдтэ нооһо үгэлгэнь бага болоо. 1950 ондо дунда зэргээр 1,8 килограмм нооһон нэгэ хонинһоо абтаа. Аймаг доторoo гансал энэ колхоз меринос үүлтэрэй хонидтой боложо байһан юм. Тиимэһээ энэ колхоздо племенной хэрэг һайнаар табижа, хонинной-товарна фермыень племенной рассадник болгожо болохоор байгаа. Теэд, аймагай хүдөө ажахын таһагай зүгһөө колхозой племенной хонидые үсхэбэрилгэдэ ямаршье анхарал табяагүй дээрэһээнь хонидой ашаг шэмэ доошоо ороо. Мүн олон колхозуудай хонидые метизацилгада тусхай анхарал табяагүй. Тиимэһээ колхозой хонидой племенной шанарынь жэл бүри муудажа байна. Энэ колхозой хонишодой хонин һүрэгөө метизацилха горьтой хүдэлмэри хэхээр эрмэлзээшье һаа, тэрэнь аймагай зооветеринарна мэргэжэлтэдэй ба колхозой правлениин зүгһөө дэмжэгдээгүй байшоо.

1950 ондо участково зоотехник нүхэр Ситников колхозой бүхы хонидые класс классаарнь илгаһан байна. «Алтайский меринос» үүлтэрэй 1-дэхи классай 120 хонидые илгаад, тусгаар отара болгожо таһалһан байгаа. Мүн II, III ба IV-дэхи классай олон толгой хонидые илгаһан юм. Теэд, тус колхозой ОТФ-с даагша нүхэр Бимбаевай энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа боложо, племенной ба метис хонидынь нютагай үүлтэрэй хонидтой ниилүүлэгдэшэһэн байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ колхоз племенной хусануудые асараагүй. Племенной эхэ хонидто нютагай үүлтэрэй хусануудые табиһан байха юм. Ингэжэ үүлтэрыень улам доошолуулаа. Тиимэһээ хонидойнь племенной шанар мүнөө үгы болоходоо хүрөөд байна. Энэ колхоздо племенной хүдэлмэриин тон муугаар табигдаһан дээрэһээ малайнь племенной шанар ба ашаг шэмэнь эли бодо бага болоо.

Хүсэд хүрэхэ тэжээлэй база байгуулжа шададаггүйһөөнь шалтагаалжа, племенной хонидынь үбэлэй үедэ бэлшээридэ ябажа ондо ородог байна. Эдэ малнуудынь һубай хонидтой адлихан условидо харууһалагдана. Энэ колхоз сабшалангай газар ба бэлшээриие һайжаруулха хүдэлмэри огто ябуулдаггүй, имагтал зунай бэлшээридэ ябуулжа, хонидоо таргалуулха гэжэ оролдодог байна.

«...Нарин ба шэрүүбтэр нооһотой хони үсхэбэрилхэ ажалые тон түргөөр һэргээн байгуулха ба улам саашань хүгжөөхэ, тэрээнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада шухала эрхэ нүхэсэлнүүдые бии болгохо. Хонидой үхэлгые болюулха, эмэ хонидые адуулха, тэжээхэ ба харууһалха ябадалые һайжаруулһанай ашаар үрэжэлгыень дээшэлүүлхэ» гэжэ ВКП(б)-гэй обкомой IV-дэхи пленум өөрынгөө шиидхэбэри соо бэшэһэн байгаа. Хэжэнгын аймагай партиина, советскэ ба хүдөө ажахын органууд ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй тус шиидхэбэриие бодотоор бэелүүлжэ шадаадүй байна. Энэ хүдэлмэриие эрхилдэг хүдөө ажахын таһагай зоотехник нүхэр Бухальцева колхозуудтахи племенной хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэһөө байтагай, байдалыень хүсэд мэдэнэгүй. Племенной малнуудай тусхайта учет абтанагүй. Энээн тухай ямаршье документаци хэгдэнэгүй.

Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо эбэртэ бодо малай племенной фермэ, «Заветы Ильича» колхоздо племенной мориной-товарна фермэ, Хэжэнгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо племенной гахайн фермэ бии. Эдэ фермэнүүдые племенной рассадник болгохо гэжэ аймагай хүтэлбэрилэгшэд хөөрэлдөөд, тэрэнээ бэелүүлнэгүй.

Республикын хүдөө ажахын Министерствынишье зүгһөө племенной хүдэлмэри хүтэлбэрилэгдэнэгүй. Племенной таһагые даагша нүхэр Николаев өөрынгөө тусхайта ажал хэдэггүй, харин элдэб асуудалнуудаар холодоо районуудта ябадаг байна. Тиимэһээ республикын зарим колхозуудта племенной хүдэлмэри орхигдонги участок болонхой.

Хэжэнгын аймагай хүтэлбэрилэгшэд ба түбхын түрүүндэ зооветеринарна мэргэжэлтэд колхозуудтахи племенной хүдэлмэриие һайжаруулха, бии байһан племенной фермэнүүдые малажалдахи племенной рассадник болгохын түлөө оролдохо уялгатай. Энэ хэрэгые бэелүүлхэ ябадалда зооветеринарна мэргэжэлтэд, колхозуудай правленинүүд, партиина организацинууд большевистскэ анхарал хандуулха ёһотой.

Б. Будаев,
ВКП(б)-гэй обкомой хүдөө ажахын таһагай инструктор.

Уншагшадай асуудалда харюу

Шэнэ Хитадай гүрэнэй байгуулалта тухай

Манай газетын уншагша нүхэр М. Баинова Хитадай арадай республикын гүрэнэй байгуулалта ямар бэ гэһэн асуудалтайгаар редакцида хандаба. Энэ асуудалдань харюу болгон нүхэр Б. Байминай статьяе доро толилнобди.

Империализмын ба феодальна ншиин хүсэнүүдые агууехэ хиарадай илаһан бүхэдэлхэйитэ илалтын эсэстэ Хитадай дай республика соносхогдожо, дай правительство бии болгогн байна.

Германска фашизмые ба японско итаризмые Советскэ Союзай үй сохилго, тэрэнэй эсэстэ импеизмын бүхы системын һулаа, дэлхэйн хоёрдохи дайнай дэ демократиин хүсэнүүдэй урта хадаа Хитадай революциин тада туһалһан тон шухала нүл болоно.

Хитадта илаһан арадай революн түүхэтэ удхашанарынь юуб э, энэ революци болбол хаимпериализмын эзэрхэлгые ан, арадай засаг тогтоогоод, альна хүсэнүүлэй эзэрхэлгые лтатайгаар усадхажа байна. та тогтоогдоһон арадай ресика хадаа хүдэлмэришэн аннхүтэлбэрилэгдэдэг демократигүрэн мүн.

Хитад арад болбол дарлалтаһаа мүнхэдөө сүлөөлэгдөөд, шэнэ эйнгөө эзэниинь болоо. Монистическэ буржуазиин ба феопомсшигүүдэй засаг хадаа хүришэн анги ба тэрэнэй авани—коммунистическэ парти түй ажалшадай политическэ зап һэлгэгдээ. Чан Кай-шиин шуфашистска диктатурын ороарадай демократиин диктатутогтоогдоо. Арадай демократиин атура болбол Хитадай арадай бликын гүрэнэй байгуулалүндэһэ һууринь мүн.

Арадай демократиин диктатура хадаа хүдэлмэришэн ангиһаа, таряашадһаа, жэжэ буржуазиһаа, национальна буржуазиһаа ба бусад патриотическа демократическа нюурнуудһаа бүридэһэн, Арадай демократическа единэ фронтын гүрэнэй засаг болоно. Энэ засагай үндэһэ һууринь Хитадай хүн зоной 90 процент болодог хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай холбоо барисаа болоно, тиихэдэ хүтэлбэрилхы үүргэ хүдэлмэришэн ангида хамаадана.

«...Арадай демократиин диктатурын үндэһэ һууринь хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай, городой жэжэ буржуазиин холбоо барисаа, гол түлэб хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай холбоо барисаа мүн, юуб гэхэдэ, эдэнэр Хитадай хүн зоной 80-һаа 90 хүрэтэр процентнь болодог. Шэнэ демократиһаа социализмда орологo эдэ хоёр ангинуудай холбоо барисаанһаа гол түлэб дулдыдаха байна. Диктатурые хүдэлмэришэн анги хүтэлбэрилхэ ёһотой...» (Мао Цзе-дун)

Республика доторхи гүрэнэй засагай эмхидхэлэй системые 1949 оной сентябриин 29-дэ абтаһан, Арадай политическэ консультативна соведэй ниитэ программа тодорхойлно. Энэ программын ёһоор, «Хитадай арадай республикын гүрэнэй засаг арад зондо хамаадана». Шэнэ Хитадай гүрэнэй засагай органуудынь арадай түлөөлэгшэдэй суглаан мүн. Эдэ түлөөлэгшэд бүгэдэниитын, адли тэгшэ һунгалтануудай үндэһөөр һууриин газарнуудта, уезднүүдтэ, провинцинуудта хүн зоноор һунгагдадаг, тус суглаанууд дээрэ Арадай правительственна соведүүд һунгагдадаг. Гүрэнэй засагай дээдэ органиинь арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаан мүн, тэрэнэй сессинүүдэй хоорондохи үедэ —Хитадай арадай Центральна правительственна совет гү, али Центральна правительство болоно.

Мүнөө үедэ арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаан болотор Хитадай Центральна правительствын үүргые Арадай политическэ консультативна совет бэелүүлнэ, тус совет 1949 оной октябриин 1-дэ центральна засагай бүхы органуудые байгуулһан байна.

Арадай правительствын түрүүлэгшээр Хитадай коммунистическэ партиин ба бүхы хитад арадай вождь Мао Цзе-дун һунгагдаһан байна. Тиин үргэн ниитэ арад зоной түлөөлэгшэд хитад арадай агууехэ илалтада Хитадай коммунистическэ партиин бэелүүлһэн шиидхэхы үүргэ ба Хитадай арадай республикада тэрэнэй эзэлһэн хүтэлбэрилхы үүргые онсолон тэмдэглэһэн байна.

Арадай демократическа единэ фронтдо хабаадалсаһан бүхы партинуудай түлөөлэгшэд арадай Центральна правительстводa оролсоно. Тиихэдэ коммунистическэ партиин гэшүүд арадай Центральна правительстводa олонхинь болоно. Хитадай Центральна правительственна совет хадаа гүрэнэй засагай бодото арадай орган мүн. Энэ правительство болбол ороной бүхы прогрессивнэ хүсэнүүдые нэгэдүүлэн, арад зондо түшэглэнэ, арад зоноор бүрин дэмжэгдэнэ.

Министерствонүүдэй ба ведомствонүүдэй, тэрэшэлэн гүрэнэй засагай нютагай органуудай ажалябуулгые хүтэлбэрилхын тулада Хитадай гүрэнэй административна совет байгуулагданхай. Тэрэ хадаа арадай Центральна правительстводa мэдэлтэй байдаг. Арадай республикын бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые арадай-революционно сэрэгэй Совет хүтэлбэрилдэг. Ороной судебнэ дээдэ органиинь арадай Верховно суд, хуулинуудай гүйсэдхэлые шалгадаг гол органиинь — арадай Генеральна прокуратура болоно. Сүлөөлэгдэһэн хуушан районуудта (Манчжурида, Хойто Хитадта) арадай түлөөлэгшэдэй суглаануудта һунгалтанууд үнгэргэгдэжэ, нютагай арадай правительствонууд байгуулагданхай. Нютагай органуудай хүдэлмэридэ арад зон олоороо хабаадана.

Һүүлшэгтээ сүлөөлэгдэһэн районуудта засагай иимэ органууд мүнөө дээрээ үшөө байгуулагдаагүй байна. Тэдэ районуудта сэрэгэй-административна комитедүүд хүдэлмэрилнэ. Эдэ комитедүүд һунгагдадаггүй, томилогдодог юм.

Сэрэгэй-административна комитедүүдэй үүргэ хадаа гоминдановска засагай органуудые усадхаха, гоминдановска бандануудые бүрин усадхаха, революционно журам эмхидхэхэ ябадал болоно. Эдэ комитедүүд арадай ажахые һэргээн бодхоохо, аграрна реформо бэелүүлхэ, профсоюзна, таряашадай, эхэнэрнүүдэй болон бусад демократическа организацинуудые байгуулха ябадал хүтэлбэрилнэ.

Сэрэгэй-административна комитедүүд болбол эдэ зорилгонуудаа бэелүүлхэ зуураа, арадай түлөөлэгшэдэй суглаануудта һунгалтануудые хэжэ, нютагуудтахи засагые тэдэндэ үгэнэ.

Хитад арад өөрынгөө түүхэдэ түрүүшынхеэ гүрэнэй засагай органуудта һунгаха ба һунгагдаха, ажал хэхэ, амарха эрхэтэй болоо, үбшэлхэдөө, инвалид болоходоо материальна тэдхэмжэ абаха эрхэ ажалшадта олгогдоо. Гүрэнэй шэнэ засаг национальна дарлалтые усадхаа. Дотор Монголдо автономно районой арадай правительство байгуулагданхай. Синцзянда элдэб олон национальностьнуудай түлөөлэлгэтэй нэгэдэмэл правительство байгуулагдаа.

Арад зондо үргэн ехэ эрхэ олгожо хангаха зуураа, Хитадай арадай правительство болбол реакционернүүдһээ эдэ эрхэнүүдые хаһана.

Засагай хуушан органуудые усадхажа, шэнэ органуудые байгуулга зүндөө бэелүүлэгдэнэгүй, харин дайсан этэгээдүүдэй зүгһөө шэрүүн шанга эсэргүүсэлтэ үзэнэ. Зүгөөр, арадай демократиин диктатура хадаа гоминдановска агентнүүдэй хорото ажал-ябуулгые хатуу шангаар дарана.

Хитад арад болбол гүрэн түрэеэ байгуулхадаа Советскэ Союзай тон баян дүршэлые ашаглана. СССР-эй правительственна органуудай эмхидхэлэй гол принципүүдынь Хитадай арадай республикада эрхим жэшээ боложо үгэнэ.

Хитадай арадай республика арадайнгаа ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ хэрэгтээ ехэ амжалтануудые туйлаа. Промышленность амжалтатайгаар һэргээн бодхоогдожо байна. 1950 ондо промышленна үйлэдбэрилгын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Сүлөөлэгдэһэн таряашад үүсхэл оролдолготойгоор ажаллана, үнгэрһэн жэлдэ ехэ ургаса хуряажа абаа. Хитад болбол хилын саанаһаа талха таряа асархаяа болёо. Эдэ бүхы амжалтанууд демократическа байгуулалтын зохёон байгуулхы асари ехэ хүсые харуулна.

Хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай Советскэ-Хитадай договор хадаа Хитадай ба Советскэ Союзай агуехэ арадуудай хоорондохи хани барисаата харилсаанай бэхижэлгэдэ шэнэ үе нээбэ. Тус договор болбол американска дай һүжэрөөгшэдэй хорото ябуулгануудта эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй. Американска империалистнууд хадаа корейскэ арадта эсэргүү агрессивнэ дай хэжэ байна, Хитадай Тайван аралые эзэмдэчэ абаад, Хитадай территоридо агаарай добтолгонуудые хэнэ, Дальна Востогто, нэн түрүүн хитад арадта эсэргүүгээр хэжэ байгаа агрессиэ али болохоор үргэдхэхые оролдоно. Хитад арад эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай политика бэелүүлнэ. Зүгөөр, энэ политикые хитад арадай һула байһанай тэмдэг гэжэ тоолохо болоо һаа,—гэжэ Чжоу Энь-лай хэлэнэ, — «гоминдановска реакционернүүдэй адляар, американска империалистнууд эндүүрхэ байна».

Б. БАЙМИН.

ТЕАТР

„УЛААН МАК“

Бурят-Монголой Ленинэй орденто гүрэнэй оперо ба баледэй театр Р. Глиэрэй «Улаан мак» гэжэ балет апрель, май һарануудта табиһан байна.

Эгээл түрүүлэн «Улаан мак» баледые 1927 ондо Москвагай Ехэ театр Агуусхэ Октябрьска социалистическэ революциин 10 жэлэй ойтой дашарамдуулан сценэ дээрэ табяа юм. Тэрэ үедэ Хитадай ажалша арад зон өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө эрэлхэгээр тэмсэжэ байгаа. Тэндэхи баяшуул хариин империалистнуудай туһаламжаар хитадай революциие түрүүшын шатадань саг зуура илаһан байна. Тиигэбэшье һаань, арадай хүсэн илаха гэжэ энэ балет харуулаа һэн. «Улаан мак» гэжэ балет хадаа хитадай революциин хэзээдэ илаха байһандань советскэ хүнүүдэй этигэдэгые, советскэ ба хитад арадай хани харилсаае харуулна. Энэ балет табиха гэһэн һанал бодолые Ехэ театрын коллектив гаргаһан байна. Либреттыень М. Курилко бэшэжэ, балетмейстернүүд Л. Ланзилин ба В. Тихомиров гэгшэд баледые табяа юм. Хүгжэмыень композитор Р. Глиэр бэшэһэн байгаа. Энэ хүгжэм хадаа советскэ балетнэ хүгжэмые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн туһа хүргөө.

Советскэ хореографическа искусствын түүхэдэ «Улаан мак» гэжэ балет новаторска ажал болоһон байна. Классическа танца хадаа советскэ баледэй изобразительна искусствын үндэһэн гэжэ «Улаан мак» баталаа. Мүн энэ балет «характерна» танцанууд тушаа асуудалые урданайхиһаа ондоогоор шиидхээ.

Мүнөө сагай байдалые харуулһан ба революционно темэтэй энэ балет тиихэдэ ехэхэн амжалта туйлаа һэн. Тэрээнһээ хойшо 24 жэл үнгэрөө. Мүнөө хитад арадай агууехэ илалта туйлаад байхада, «Улаан мак» баледые табилга бүри ехэ удхашанартай гээшэ.

Баледэй түрүүшын картинадань революционно тэмсэлэй темэ харуулагдана. Ехэ порт. 1930-аад онуудта гоминдановска Хитадта болоһон байдал. Хитад хүдэлмэришэд-кулинууд бүхышэтэрөө нюрган дээрээ томо хайрсагуудые үргэлөөд, аалиханаар ябанад. Тэдэнэр американска пароходһоо ашаа буулгажа байна.

Нэгэ хүдэлмэришэнь торожо унаад, томо хайрсагтаа даруулшана. Залуу кули Ма Ли-чен тэрээндэ гүйжэ ошоод, хайрсагынь үргэжэ, нүхэрөө абараад, тэрэ хайрсагые газар дээрэ бута унагаажархина. Тиихэдэнь тэрээн соонь американска карабинууд байба. Алуурай иимэ зэбсэг асаржа байһандань дурагүйтэн, Ма Ли-чен түрүүтэй хүдэлмэришэд-кулинууд забастовко соносхоно.

Дарлалга, мүлжэлгые тэсэхэгүйбди гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ. Иигэжэ өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө хитад арадай тэмсэлые харуулалтаар тус балет эхилнэ. Хитад арадай тэмсэлһээ гадна, хитадай ба советскэ арадуудай хоорондохи хани барисаан тухай темэ баледтэ ехэхэн һуури эзэлнэ. Советскэ профсоюзуудай бэлэг үгэһэн таряае хитадай хүдэлмэришэдтэ асаржа ерэһэн советскэ пароходые портдо городой үгытэйшүүл, хүдэлмэришэд, таряашад баяртайгаар угтана. Тэдэнэр ород морягуудай эмхитэй гуримтайгаар, шамдуу түргөөр пароходһоо ашаа буулгахыень урматайгаар харана. Пароходой капитанһаа зүбшөөл абажа, кулинууд ехэ баярлан ашаа буулгалсана.

Советскэ пароходой капитан болбол Тао Хоа гэжэ нэрэтэй хитад танцовщицада улаан мак бэлэглэнэ. Хитад ба советскэ арадуудай хани барисаанай нэгэдэлэй бата бэхи байһаниие улаан мак гэршэлнэ. Энэ улаан мак хадаа Тао Хоада ба бүхы хитад арадта эрхэ сүлөөгэй болон тэмсэлэй һүлдэ болоно.

Советскэ хүнүүдтэй уулзаһанһаа хойшо Тао Хоа урдань мэдээ үзөөгүй олон юумэ ойлгожо абана. Зол жаргалтай, эрхэ сүлөөтэй орон бии гэжэ тэрэ мэдэнэ. Энэ сагһаа хойшо Тао Хоа бүхы наһаяа арадай хэрэгтэ зорюулжа, хитад ажалшадай революционно тэмсэлэй темые гүнзэгыгөөр харуулна. Хитадай реакционер Ли Шан-фу ба американецууд гэртэнь ерэжэ, танцовщицые ехээр сохижорхино. Тиин зобожо ядараад байхадаа Тао Хоа бүхөөр унтаад, зүүдэлнэ. Энэ зүүдэниинь хитад арадай тэмсэлэй темые тайлбарилна. Тао Хоагай зүүдэнэй образоор ургажа ябаһан шэнэ хүсэнэй, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэгшэд мүлжэгшэдые хэзээдэшье илаха байһаниинь харуулагдана.

Хатуу шанга байлдаан дүүрэнэ. Реакциин хара хүсэн илагдана. Тао Хоа балар харанхы сагай хэтэдээ үгы болоһондо, эрхэ сүлөөтэй болоһондоо баярлана.

Энэ темэ арадай восстаниин картина соо эли тодоор харуулагдана. Хүдэлмэришэдэй ударидагша Ма Ли-чениие хорото дайсанай буудалгаһаа Тао Хоа өөрынгөө бэеэр халхалан абарна. Энэ сценэ хадаа ажалша арадай гүнзэгы патриотизмые, революциин хэрэгтэ ами наһаяашье гамнангүй үгэдэгыень гэршэлнэ.

Балетмейстер А. Арсеньевэй табиһан энэ балет хадаа баян ба идейнэ гүнзэгы удхатай. Танцануудынь сюжетнэ талаараа гүйсэд бэелүүлэгдэнэ, геройнуудайнь хүсэл бодол зүбөөр тайлбарилагдана. Кулинуудай ниитын танца илангаяа гүнзэгы удхатай байжа, тэдэнэй ябадал бүхэн эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ хитад арадай эрмэлзэдэг байһаниие харуулна.

Спектаклиин удхые гүнзэгыгөөр харуулха гэһэн зорилгоёо театрын творческо коллектив бэелүүлжэ шадаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хитадай танцовщица Тао Хоагай ролиие гүйсэдхэгшэ, БМАССР-эй габьяата артистка А. Тогоноева гүнзэгы драматизмтай лирическэ образ байгуулаа. Тэрэ түрүүшын картинаһаа эхилжэ ролёо тон зүбөөр, театр харагшадта ойлгосотойгоор гүйсэдхэнэ. Тао Хоа ажалшан арадай таһаршагүй хубинь болоно. Зобоһон тулиһан кулинуудта үнэн зүрхэнһөө хандадаг тэрэнэй абари зан зохид, таарамжатай. А. Тогоноева өөрынгөө техническэ шадабариие Тао Хоагай хүсэл бодолые тайлбарилгатай нигта холбоотойгоор гүйсэдхэнэ.

Забастовко хэһэн хүдэлмэришэдэй ударидагша Ма Ли-ченэй ролиие залуу актер Юрий Баранов наадана. Ма Ли-ченэй образ хадаа идейнэ, сюжетнэ талаараа тусхай шэнжэтэй юм. Энэ образ соо хитад арадай һайн һайхан шэнжэ шанар, дарлагшадта дураа гуталга, хүсэ шадалаа гамнангүй арадай хэрэгэй түлөө тэмсэхэ зориг, хүсэл бодол ба эрэлхэг баатаршалга байгуулагдаха байна. Түрүүшын картинаһаа эхилэн Ма Ли-ченэй образые Ю. Баранов байгуулхадаа, эдэ бүгэдые дүүрэнээр харуулха гэжэ оролдоно. Эгээн түрүүшынхеэ харюусалгатай ролиие наадаһан залуу актер энэ зорилгоёо шадабаритайгаар бэелүүлнэ. БМАССР-эй габьяата артист С. Иванов, артистнууд Доржиев, Федоров, Очирова, Желаева ба бусад мүн лэ шадабаритайгаар нааданад.

Гэбэшье, хэдэн дутагдалнуудай бии байһаниие тэмдэглэхэ шухала. Нэн түрүүндэ ансамблева танцануудые гүйсэдхэлгэ техникынгээ талаар бүри һайн байжа болохо байгаа. Жэшээлхэдэ, «Малайнхидай танец» оркестртээ зарим газарта һалгэсэлдэн алдана. Тиихэдэ масскануудай танец тон багаар гэрэлтүүлэгдэжэ, бүүдэгэр болошоно.

Залуу дирижер В. Маймескул тон хүндэ партитурые һайнаар үнгэргэнэ. Теэд баледэй гол гол үенүүдые сээжээр мэдэхэ байгаа һаань тон һайн һэн гэжэ захиха шухала гээд һананабди.

А. Плишкина,
С. Горский.

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

ҺУРГУУЛИНУУДТА ТҮЛЕЭ БЭЛЭДХЭГДЭНЭ

Аймагай колхознигууд һургуулинуудтаа ерэхэ үбэлэйнь түлеэ бэлэдхэнэ. Үлдиргын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хэдэн дахин воскресник эмхидхэжэ, һургуулидаа 150 кубометр түлеэ бэлэдхээ. Мүнөө тэдэнэр бэлэдхэһэн түлеэгээ һургуулиингаа газаа зөөжэ байна.

Мүн Попереченскэ ба Эгэтын эхин һургуулинуудта түлеэ бэлэдхэлые колхозникууд эмхитэйгээр үнгэргэнэ.

МАШИНА ЗЭМСЭГЭЭР БАЯЖАНА

Эгэтын МТС элдэб машина зэмсэгүүдые жэлһээ жэлдэ элбэгээр абана. Тиин хүдөө ажахын хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилна.

Мүнөө хабар тус МТС самоходно 4 комбайн, «С—80» маркын гэнжэтэй 2 трактор, «ЗИС—151» гэжэ маркын 2 автомашина, нэгэ бензовоз абаа. Һаяшагаар самоходно 2 сенокосилка шэнээр абаха байна.

УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

Усть-Эгэтын сельпо (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Базаров) эд бараанай эрьесын 1-дэхи кварталайнгаа түсэбые 109,2 процент, пай суглуулгые 539 процент дүүргээ. Мүнөө хабарай тарилгын үедэ тус сельпогой продавецүүд худалдаа наймаанайнгаа хүдэлмэриие һайнаар ябуулна.

Һаяхан, энэ сельпогой коллектив мүрысөөнэй түрүү һуури эзэлһэнэй түлөө аймпотребсоюзай дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

ҺУРАГШАДТАЙ УУЛЗАЛГА

Сосново-Озерскын дунда һургуулиин 9—10 классуудай һурагшад РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша драматург Намжил Гармаевич Балданотой уулзаба.

Нүхэр Балдано бурят-монголой советскэ литературын ба драматургиин хүгжэлтэ тухай һурагшадта хөөрэжэ үгөө.

Ц. Дандаров.

Хэлхеэ холбоошодой түрүүшүүл

Хэлхеэ холбооной аймагуудай конторонуудай коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ 1951 оной нэгэдэхи кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр Хориин аймагай конторын хэлхеэ холбоошод түрүү һуури эзэлбэ.

Һаяхан тус коллективтэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба профсоюзуудай областной Соведэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдажа, 2000 түхэриг мүнгэн шан үгтэбэ. Тус конторын хүдэлмэрилэгшэд туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, үшөө ехэнүүд амжалтануудай түлөө тэмсэхэ байһанаа үйлэдбэриингөө зүблөөн дээрэ мэдүүлээ.

Б. Намжилон.

Кулинарна выставкэ

Байгша оной майн 13-да Улан-Удын ниитын эдеэ хоолой 30 гаран предприятинуудай кулинарна выставкэ «Рекорд» ресторанай зунай павильон соо эмхидхэгдэхэнь.

Городой ажалшад эндэ эдеэ хоол буйлуулха технологитой танилсахаһаа гадна, элдэб эдеэ хоолдо захилнуудые хэхэ байна. Чайнануудай ба столовонуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда кулинарна выставкын түрүү һууриин түлөө социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

И. Гроссман.

Городской кубогай түлөө

Һаяхан Кяхтада большевистскэ хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан эстафетэ үнгэргэгдэбэ. Тус эстафетэдэ городой олон команданууд хабаадалсажа, городской кубогые буляалдаһан байна.

Эстафетын түрүү һуурииие Кяхтын культурно-гэгээрэлэй һургуулиин студентнэрэй команда эзэлээ. Хүдөө ажахын техникумэй студентнэрэй команда хоёрдохи һуурида гараа.

Эстафетын дүүрэһэнэй һүүлдэ, түрүү һуури эзэлһэн команда городской кубок барюулга ба физкультурнигуудые грамотаар шагналга болоо.

Д. Цыбиков.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ПАКТЫН ТҮЛӨӨ!

ХИТАД

ПЕКИН, майн 9. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондентын Шанхайһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгада Зүүн Хитадай 17.890 мянган хүн гар табиба.

Аньхуэй провинциин урда хубидахи хүн зоной 60 үлүүтэй процентнь, Синдаогай 736 мянган хүн гэхэ гү, али тус городой зоной 80 процентнь Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгада гар табяа. Шанхайда—3140 мянган хүн, Нанкинда—640 мянган, Цзянсу провинциин урда хубида—5 миллион, Фуцзянь провинци дотор—3010 мянган ба Шаньдун провинци дотор 1410 мянган хүн хандалгада гар табиһан байна.

ФИНЛЯНДИ

ХЕЛЬСИНКИ, майн 9. (ТАСС). Финляндиин арад агууехэ табан гүрэнүүдэй хоорондо эб найрамдалай Пакт баталуулха тухайда Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгые халуунаар дэмжэнэ.

Хүсэдбэшэ мэдээнүүдэй ёһоор, тус хандалгада Финлянди дотор 100 мянга үлүүтэй гар табигдаа. «Финляндидахи эб найрамдалай тэла баригшад» гэжэ организацида гансахан үсэгэлдэр 40 мянга үлүүтэй гар табилга ороо.

АНГЛИ

ЛОНДОН, майн 10. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха Английска комитет агууехэ табан гүрэнүүдэй хоорондо эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгада гар табилгые майн 9-дэ бүхы Англи дотор эхилээ. Эб найрамдал хамгаалха Английска комитедэй түрүүлэгшэ Д. Н. Притт гэгшын хүтэлбэри доро Хаммерсмитын ратушда (Лондон) митинг боложо, кампаниин эхилэлгые тэмдэглэбэ.

Митинг нээхэ зуураа. Притт иигэжэ хэлэбэ: Эб найрамдал хамгаалха Английска комитет хандалгада гар табюулха һара үнгэргэхэнь, энэмнай июниин 8 ба 9-дэ болохоор хараалагдаһан, эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэанглийска конференцеэр түгэсхэгдэхэ юм. Тус конференци Лондонсой Баттерси ратушда болохо байна.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительствын мэдүүлгэ

ПХЕНЬЯН, майн 8. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительство ООН-эй Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэдэ ба Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ протест эльгээбэ. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

ООН-эй Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэдэ.

Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ.

Лейк-Саксесс, Нью-Йорк.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительство болбол американска интервентнүүдэй хэжэ байгаа туйлай муухай гэмтэ шэнэ аашанууд тушаа—корейскэ арадта эсэргүү дайндаа бактериологическа зэбсэг хэрэглэһэн тушаа эрид протест ООН-эй үмэнэ мэдүүлнэ.

Энэ гэмтэ муухай ябуулгые хэхэ гэжэ Дальна Востогтохи американска командовани үнинһөө хойшо бэлэдхэдэг байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Макартурай захиралтаар, бактериологическа зэбсэг олоорнь үйлэдбэрилгэ Японидо эрхилэгдэһэн байгаа. Хэблэлдэ мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, Макартурай штаб захилнуудые тараахадаа японско правительствые посредник болгон, бактериологическа зэбсэг үйлэдбэрилгэдэ 1,5 миллион иен гаргашалһан байха юм.

Сеулые Арадай армиин сүлөөлхэ үедэ абтаһан ба «Кореядэхи гражданска дай үүдхэгшэдые элиршэлхэ документнүүд ба материалнууд» гэжэ сборник соо Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерствээр тунхаглагдаһан, лисынмановска правительствын нюуса архивай документнүүд соо иимэ арсагдашагүй баримтанууд бии гэбэл, американска сэрэгэй советнигүүдээр байгуулагдаһан ба хүтэлбэрилэгдэдэг лисынмановска армиин штаб Хойто Кореядэ сэхэ добтолхоһоо бүри урид хойто хубида эсэргүү нюуса бактериологическа дай хэхээр түсэблэһэн тэдэ түсэбүүдээ бэелүүлхэ хэмжээ абаһан байна. Жэшээлхэлэ, урда-корейскэ армиин штабай тагнуулай управлениин 3-дахи таһагаар зохёоглоһон, 1950 ондо хэхэ тагнуулай хүдэлмэриин «А» түсэбэй ёһоор: 1) армейскэ кухнинуудые, 2) полициин столовонуудые, 3) армиин, правительствын, партиин зүгһөө банкедүүдые хэдэг байшангуудые, 4) городской сөөрэмүүд ба гол мүрэнүүдые, 5) армиин, правительствын ба партиин хүтэлбэрилэгшэдэй гэрнүүдые (тус сборнигой 18-дахи документ хара) бактеринүүдээр хорлохо зорилго табиһан байха юм. Урда-корейскэ армиин штабай тагнуулай хүдэлмэриин «8» түсэб хадаа дурсагдаһан «А» түсэбые тододхон, Хойто Кореяын территори дээрэхи Нампхо, Вонсан, Синьий—Чжу, Пхеньян, Хамхын, Чхоньчжин, Чхолвон, Хэчжу, Хыннам, Сончжин ба бусад городуудта, тэрэшэлэн Арадай армиин частьнуудта (тэрэ сборнигой 19-дэхи документ хара) һүйдхэлэй хүдэлмэри хэхэдээ үхэлтэ бактеринүүдые хэрэглэхэ гэжэ хараалһан байна.

Тэдэ хорото түсэбүүд хадаа лисынмановцуудые бактериологическа зэбсэгээр хангадаг американецуудай зүбшөөлтэйгөөр ба заабаряар зохёогдоһониинь элитэ. Американска агрессидэ эсэргүүсэн геройческаар тэмсэжэ байгаа корейскэ арадта эсэргүүгээр атомна бомбо ба бактериологическа зэбсэг хэрэглэхэмнай гэжэ США-гэй түлөөлэгшэд нэгэнтэ бэшэ занаһан байгаа. Бута сохигдоһон ба хүн түрэлтэнөөр зэбүүрхэгдэһэн японско сэрэгэй гэмтэдэй замаар ябажа, Макартур, Риджуэй ба тэдэнэй туһамаршад бактериологическа зэбсэг хэрэглэн, тэрэ заналтые бэелүүлээ. Медицинскэ экспертизэй тодорхойлһоной ёһоор, үнгэрэгшэ жэлэй декабрь соо Хойто Кореяһээ сухариха үедөө американска сэрэгүүд Хойто Кореяын саг зуура эзэмдэгдэһэн районуудай хүн зоной дунда эшэргэнэ үбшэн дэлгэрүүлхэ, Арадай армиин сэрэгүүдэй ба Хитадай һайндуратанай дунда эшэргэнэ тахал тарааха гэжэ оролдоһон юм.

Сүлөөлэгдэһэнһөө хойшо дүрбэн жэлэй турша соо Хойто Кореяын территори дээрэ эшэргэнэтэжэ үбдэһэн нэгэшье ушар байгаагүй юм. Гэхэ зуура 1950 оной декабриин тэнгээр ба 1951 оной январь соо американска эзэмдэлгэһээ сүлөөлэгдэһэнэй һүүлээр, 7—8 хоноод байхада, хэдэн районуудтань нэгэн доро эшэргэнэ үбшэн үзэгдэһэн байгаа. Пхеньян городто, Хойто ба Урда Пхеньян, Канвон, Урда Хамген, Хванхэ провинциинуудта эшэргэнэ тахал гараһан юм. Эшэргэнэтэжэ үбдэлгэ түргөөр олошороод, апрель һара хүрэтэр 3500 хүн тиимээр үбдэһэн, тэдэнэй 10 процентнь үхэһэн байгаа. Канвон провинцида эшэргэнэ үбшэн илангаяа ехээр (1126 хүн үбдэһэн) дэлгэрһэн, тэрэшэлэн Урда Хамгендэ—817, Хванхэдэ—602 хүн үблэһэн байна. Американска эзэмдэлгэдэ ороогүй районуудта эшэргэнэ үбшэн бии болоогүй байха юм. Мүн Арадай армиин, Хитадай һайндуратанай частьнуудай сэрэгүүдэй дунда эшэргэнэтэжэ үблэһэн нэгэшье ушар үзэгдөөгүй. Хаһа саг соонь хэмжээ абаһанай ашаар, эндэ эшэргэнэ тахал зайсуулагдаһан байгаа.

Бактериологическа зэбсэг хэрэглэһэн ябадал юу харуулнаб гэбэл, США-гэй зонхилхы бүлэг нюурнуудай агрессивнэ хорото политикань буруу һүрэшоо. Агрессорнууд бактериологическа зэбсэг хэрэглэхэдээ, корейскэ арадай хүсыень буурулхабди гэжэ багсааһан байгаа. Теэд, энээгээр, мүн ондоошье юумэнүүдээр интервентнүүд ехэтэ эндүүршоо. Дайнай хорото муухай методүүд корейскэ арадые айлгахагүй, зайлашагүй диилдэлгэһээнь американска интервентнүүдые абархагүй.

Кореядэ американска интервентнүүдэй хэжэ байгаа хорото муухай шэнэ аашанууд хадаа дайн тушаа уласхоорондын хуулита нормонуудые бүдүүлигээр эбдэһэн, хүн түрэлтэндэ эсэргүү тон хүндэ гэмтэ ябадал мүн. Энэнь дэлхэйн олонниитын зүгһөө ехэ зэбүүрхэлээр угтагдаха гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительство мэдэнэ. Кореядэ американска интервенци хэһэн ба корейскэ амгалан хүн зондо эсэргүүгээр бактериологическа зэбсэг хэрэглэһэнэй түлөө зэмэтэй Макартур, Риджуэ ба бусад хүтэлбэрилэгшэдые арестовалжа, сүүдтэ үгэхыень Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительство эринэ.

ПАК ХЕН ЕН, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй Министр.

Пхеньян город,
1951 оной майн 8.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭ

ПХЕНЬЯН, майн 10. (ТАСС). Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратантай нигта харилсаатайгаар бүхы фронт дээрэ элдэб дайшалхы ябуулга хэжэ байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани үсэгэлдэр ... дээсэбэ.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ фронт дээрэ онсо хубилалта болоогүй.

Фронтын зарим участогууд дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсанай контрдобтолгые гэдэргэ ... 1200 үлүүтэй солдадууд ба офицернүүдыень алаһан, шархатуулһан ба плендэ абаһан байна. ... дайсанай 5 самолет унагаагдаа.

Хитадай арадай Центральна правительствын полити... Тибедэй хүн зон дэмжэ...

ПЕКИН, майн 10. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент ... Чамдоһоо (Сикан провинци) ... жуулһанай ёһоор, Лхасаһаа Чамдодо ерэһэн түбэдүүд Хитадай арадай Центральна правительствын политикые бүрин дэмжэдэг тухай мэдүүлбэ. Чамдодо һаяхан болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа Лхасын 3 ехэ дацангуудай ... нэй лама—Галдан Бун Цзог ... национальна үсөөнхид тушаа ... дай Центральна правительствын политикые түбэдүүд ехэтэ һайшаана гэжэ мэдүүлбэ.

Һунгуулиин хархис хуули Франциада баталагдаа

ПАРИЖ, майн 9. (ТАСС). Правительствын зүгһөө ехэ ... лэлгэ гаргаһанай эсэстэ, һунгуулиин хархис хуулиин проект ... гэлдэр үдэшэ Национальна суглаан ... һай депутадуудта «хоёрдохи ...» зүбшэн хэлсэхынь тула дахин ... радхагдаһан байгаа. Тус проект ... Национальна суглаагаар ... шаагдаһан ба хоёрдохи палата ... республикын Соведээр хоёр... хин буруушаагдаһаниинь эли...

Правительственна олонхиниинуудай голосуудаар Национальна суглаан тус проектые ... абаа. Энэ проектын түлөө 33... лос, буруушаажа 248 голос ...

Тиин, Франциада хэзээшье ... гаагүй эгээн хархис һунгуулиин системэ хүсэндөө орохонь.

Һунгуулиин шэнэ хуули ... коммунистическэ партида ... шэглүүлэгдэнхэй байна. Бусад ... хы партинууд коммунистическэ партида эсэргүү едниэ фронт ... тэмсэхэ һанаатай.

Инди республикын президентын шиидхэбэри

ДЕЛИ, майн 9. (ТАСС). Телангандахи тарияашадай хүдэлмэридэ хабаадаһан 12 хүниие саазалха ... хай приговорнүүдые болюулжа, тэдэниие наһан соонь хаалгада һэлгэхэ гэһэн Инди республикын президент Радженд Прасад гаргаһан шиидхэбэриие индийскэ хэблэл тунхаглаба.

Советскэ журналистнууд Будапешт ошобо

Журналистнуудай уласхоорондын организациин (МЭЖ) гүйсэдхэхэ комой заседани майн 10-да Будапештдэ нээгдэхэнь. Энэнэй хүдэлмэридэ хабаадахын тула К. М. Симонов, Д. И. Заславский ба В. Ермилов составтай советскэ журналистнуудай делегаци ошобо.

(ТАСС).

ХРОНИКО

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол онһоо харюусалгата хүдэлмэридэ томилогдоһонтой дашарамдуулан нүхэр Д. Б. П... ловые СССР-гэй эдеэ хоолой промышленностиин Министрын үүрэгһээ ... нуудһаа сүлөөлөө.

* * *

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр И. К. Сиволап... СССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Министр болгон томилбо.

Харюусалгата редактор
Б. А. ОЧИРОВ.

КОЛХОЗДО ТУҺАЛНА

Кяхтын культурно-гэгээрэлэй һургуулиин комсомольско эхин организаци (секретариинь нүхэр Баженов) шефтээ абаһан Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо элдэб туһаламжа үзүүлнэ.

Хабарай тарилгын эхилһэнһээ хойшо тус организациин комсомолецууд лозунг ба фотомонтажуудаар энэ колхозой полевой станциие шэмэн гоёогоо. Тиихэдэ, политическэ, хүдөө ажахын ба уранһайханай номуудые суглуулжа, колхозникуудай библиотекэдэ үгэбэ.

Ц. Цыремпилов.

ЗҮГЫШЭНЭЙ УЯЛГА

Мухаршэбэрэй аймагай Октябриин сомоной «Үнэн» колхозой зүгышэн С. Чимитов бичурынхидай хандалгые халуунаар дэмжээ. Тиин, тэрэ даажа байһан 20 бүлэ зүгынүүдһээ сезон соо бүлэ бүриин 40—40 килограмм мёд, 6 килограмм воск абаха уялга абанхай.

Мүнөө нүхэр Чимитов зүгынгөө гэрнүүдые, рамануудые һайнаар заһабарилжа бэлэн болгоо. Һаяын үдэрнүүдтэ зүгынүүдынь пасекада гаргагдажа табигдахань.

Д. Дашипылов.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 16.

Н—03592. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.